

MIGRATIONSINSTITUTET

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI

Jorma Pohjanpalo 80 vuotta

Ulf Beijbom 50 år

Charles A. Price
Ethnic Pluralism

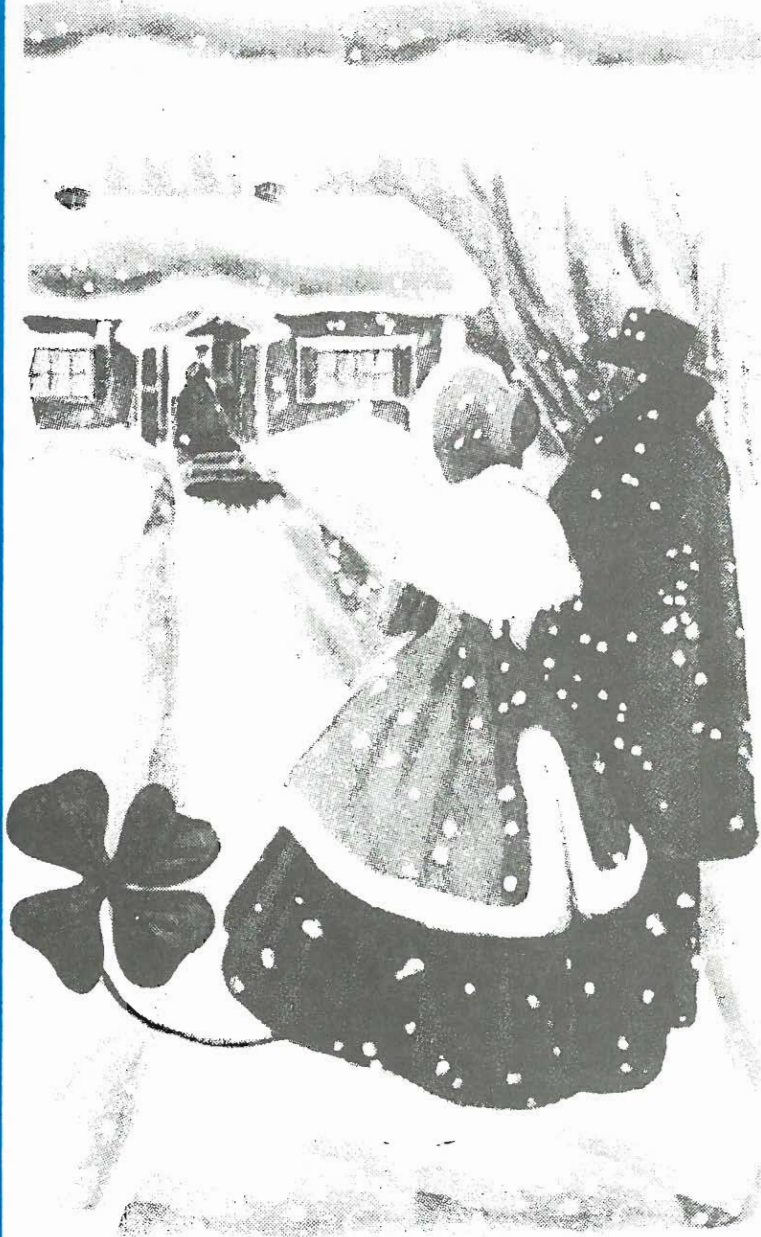
Raimo Narjus
Kolmas muuttoliikkeen 5-vuotiskatsel-
mus Turussa

Erkki Vuonokari
Sverigefinländska sjukvårdsarbetares
minnen

Tiedotuksia

Kirjallisuusesittelyjä

Siirtolaisuusinstituutin kirjastoon saa-
puneita julkaisuja
Publications received

SIIRTOLAISUUS MIGRATION

1985

4

SIIRTOLAISUUS - MIGRATION

12. vuosikerta, 12th year

Siirtolaisuusinstituutti – Migrationsinstitutet – The Institute of Migration

Päätoimittaja/Editor-in-chief Olavi Koivukangas

Toimitussihteeri/Editor Maija-Liisa Kalhama

Toimituskunta/Editorial Board Siirtolaisuusinstituutin hallitus

Administrative Board of the Institute of Migration

Toimituksen osoite/Editorial Address

Piispankatu 3

20500 Turku

FINLAND

Puh./Tel. 921 - 17536

Tilaukset/Subscriptions

Aikakauslehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Tilaushinta on 25 mk/v

One year (4 issues) Finland and Scandinavia 25 Finmarks, other countries \$ 8.00.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN HALLITUS / ADMINISTRATIVE BOARD

Toim.joht. Tauri Aaltio	Suomi-Seura r.y.
Prof. Erkki Asp	Turun yliopisto
Tutk.joht. Timo Filpus	Työvoimaminist.
Hall.siht. Fredrik Forsberg	Opetusministeriö
Prof. Lars Huldén	Helsingin yliopisto
Seutukaavajoht.	Seutusunnittelun keskusliitto
Raimo Narjus	
Lehd.siht.	
Pirkkoliisa O'Rourke	Ulkoasiainministeriö
VTM Ilkka Orkomaa	Turun kaupunki
Tutk.lait.joht.	
Aimo Pulkkinen	Väestöliitto
Apul.prof. Tom Sandlund	Åbo Akademi

Hallituksen puheenjohtaja/
Chairman of the Administrative Board
Apul.prof./Ass.prof. Tom Sandlund

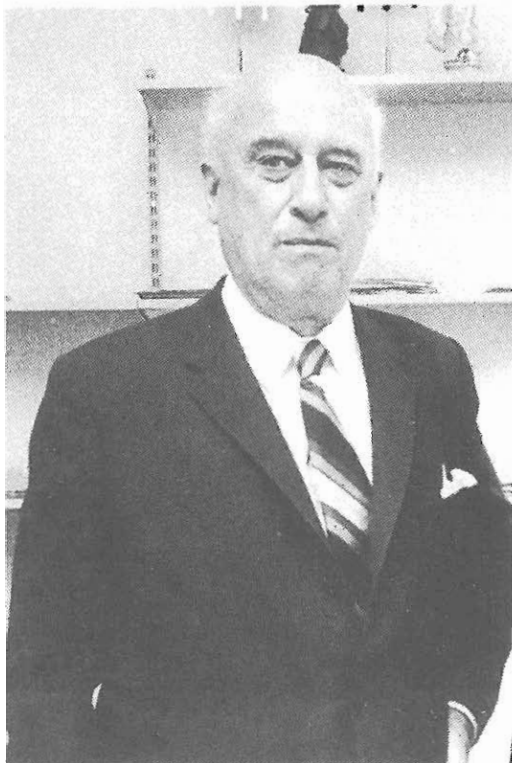
Valtuuskunnan puheenjohtaja/
Chairman of the Council
Prof. Vilho Niitemaa

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN HENKILÖKUNTA / STAFF

Olavi Koivukangas, johtaja/director
Ismo Söderling, tutk.siht./research secretary
Maija-Liisa Kalhama, osastosiht./
departmental secretary
Seija Sirkiä, kanslisti/clerk
Taimi Sainio, va. toim.apul./office assistant
Jouni Korkiasaari, tutkija/researcher
Kimmo Koiranen, tutkija/researcher
Matti Simpanen, tutkija/researcher
Hannele Hentula-Unger, proj.siht./
project secretary
Marko Ahokas, tutk.apul/assistant
Satu Heino, tutk.apul/assistant

Jorma Pohjanpalo 80 vuotta

Siirtolaisuusinstituutin valtuuskunnan puheenjohtajana v. 1974-84 toiminut ja instituutin ensimmäiseksi kunniapuheenjohtajaksi kutsuttu prof. Jorma Pohjanpalo täytti 80 vuotta 12.12. 1985.

Jorma Pohjanpalo on syntynyt Ylivieskassa v. 1905. Valmistuttuaan ekonomiksi hän toimi Sydneyn konsulaatin sihteerinä v. 1927-31. Tuolta ajalta lienee peräisin hänen mielenkiintonsa suomalaisia siirtolaisia kohtaan. Palattuaan Suomeen Pohjanpalo julkaisi teoksen "Australiaa kynällä ja kameralla". Pohjanpalo on toiminut hyvin pitkään Suomi-Seura ry:n johtokunnassa. Kun Siirtolaisuusinstituutti perustettiin v. 1974 nimitettiin Jorma Pohjanpalo Suomi-Seura ry:n edustajaksi instituutin valtuuskuntaan, joka valitsi hänet ensimmäiseksi puheenjohtajakseen. Tämän lisäksi Jorma Pohjanpalo on tukenut monin tavoin instituutin työtä monilla matkoillaan eri puolilla maailmaa sekä lahjoittamalla huomattavat siirtolaisuuteen liittyvät kirjoitus-, valokuva- ym. kokoelmansa instituutin arkistoon.

Olavi Koivukangas

Ulf Beijbom 50 år

Fredagen den 13 december fyllde Ulf Beijbom 50 år. Han har varit chef för Emigrantinstitutet och Utvandrarnas hus i Växjö sedan år 1966. Under Ulf Beijboms ledning har institutet blivit en månsidig och aktiv kulturinstitution. Ulf Beijboms vetenskapliga intresse har utsträckt sig på flera områden. Hans doktorsavhandling från år 1972 behandlade svenska immigranter i Chicago.

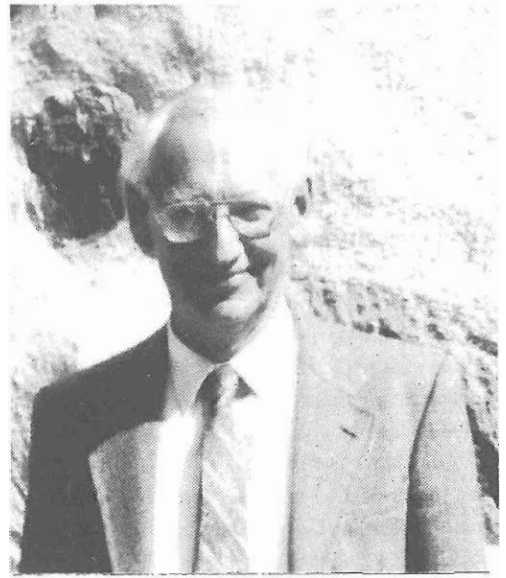
Ulf Beijbom har varit initiativtagare och ledare för inventeringen och mikrofilmningen av svensk-amerikanska kyrkoarkiv sedan 1968, och åren 1973-75 var han visiting professor i Seattle. Dessutom har han föreläst vid ett tiotal amerikanska universitet.

Bland hans mest kända skrifter kan nämnas *Drömmen om Amerika* (tillsammans med Rolf Johansson) 1970, *Amerika* 1977, *Släkt och hembygd* 1978, *Guldfeber* 1979 och *Australienfarna* 1983.

Emigrantinstitutet och Migrationsinstitutet har haft ett gott samarbete. Vi önskar att vi också i framtiden kan fortsätta på samma linje och möjligen även öka våra gemensamma insatser i migrationsforskningen.

Olavi Koivukangas

Ethnic Pluralism

Dr. Charles A. Price
Australian National University

Some say that since 1945 there has been a great upsurge of ethnic awareness and feeling, often quite peaceful but sometimes resulting in serious tension and conflict; over thirty million people have died in ethnic as distinct from international fighting.¹ Nor, the argument continues, is there any diminution of this upsurge, as witness both the challenge to older notions of 'national homogeneity' or 'assimilation' by newer political philosophies such as 'ethnic pluralism' or 'multi-culturalism', and the growing volume of research and writing on ethnic matters.

There is much truth in such remarks. They seldom, however, point out that much of this upsurge and new philosophizing has been in western countries or that in other parts of the world ethnic pluralism has been practised for centuries with very little fuss or introspection. Consider the three most populous countries of the world: India with its tribals, Parsees or Sikhs but also with its major language divisions; China with its 55 or more official minority groups totalling over 60 million people; the U.S.S.R. with its numerous languages and cultures, ranging from Ukrainian in the west to Koryak some

5,000 miles to the east. Most of these ethnic groups are long settled in their respective geographical areas and though there is some serious friction - Sikhs in the Punjab, Tibetans in western China and some Muslim peoples in the U.S.S.R. - there is general stability and acceptance.

Partly this arises from the absence of those strong ethniconationalist forces which developed in the west, and partly from the existence of strong overriding systems: in India the caste system; in Russia an aggressive imperialist system now overladen with Soviet communism; in China a Confucian philosophy and scholar-administration now overladen with Chinese communism. The overriding systems and philosophies are regarded as primary and ethnic distinctions, cultures and languages as secondary; these, being less powerful and therefore less feared than in the west, are more tolerated. Likewise research and writing are less political in character and more ethnographic and anthropological. Western scholars might sometime lift their often myopic eyes to these great eastern populations and learn from their very different ethnic experience and practice.²

In other parts of Asia the situation is somewhat mixed. In some countries the dominant ethnic population accepts ancient minority groups relatively equally, as in Laos or Thailand. In the Lebanon, however, six ancient Christian and Muslim minorities are in open conflict, as are the Kurds with other Muslim peoples in Iran and Iraq and the Sinhalese and Tamils in Sri Lanka. Even in Burma and Indonesia long-established ethnic groups have sometimes experienced very strained relationships. (In Malaysia matters are complicated by the relatively recent immigration of Chinese and Indian peoples; this is more akin to the situation in the New World where western notions of assimilation and multi-culturalism are more relevant).

In Africa there are many new countries witnessing open conflict between different populations, these often being thrown together by the numerous artificial boundaries left by the European imperial powers. The problem here is less one of a minority becoming assimilated to the dominant population than of an ethnic group presently in the ascendant monopolizing the organs of power in its own tribal interests. Western scholars often find it difficult to apply western concepts to such tribal societies, especially where non-tribal systems of government are new and fragile and where large numbers of ethnically different immigrants may, as in Ghana, be expelled at a moment's notice. Some very rewarding and exciting work, however, remains to be done in both Africa and Asia and a whole new dimension of understanding brought to bear on the analysis and assessment of ethnic pluralism.

In Europe matters are complicated by much stronger feelings and policies of nationalism, which in earlier centuries overrode many smaller ethnic languages and cultures. A few countries managed to adopt a nationalism that respected ethnic differences, as in Switzerland, the Netherlands and Finland. In other countries there are long periods of ethnic peace but also times of considerable tension, as between Flemings and Walloons

in Belgium, Czechs and Slovaks in Czechoslovakia, and Croats and Serbs in Yugoslavia; here, of course, we are in the relatively new successor states to the pluralistic Hapsburg monarchy and ethnic relations are still being worked out. In Britain, France and Germany, however, nationalism overrode the Keltic and Slavic minorities and pushed even regional and dialectical differences into minor significance.

Two things have happened since World War II. First the large-scale immigration of European, African and west Asian peoples from the Mediterranean as quest-workers to western Europe, and the immigration of Caribbean and Asian peoples to Britain, has introduced novel and complex problems of ethnic and racial differences; Britain in particular is experiencing conflict between official policies of non-discrimination and popular unhappiness at the relatively sudden changes in basic ethnic composition. Numerous scholars and writers are at work but as many are part of the liberal-humanitarian movement, or the radical anti-racist wing, their opinions and utterances often leave the general public completely unmoved. Most writings, in fact, concentrate on the rights and plight of disadvantaged newcomers: relatively few examine or discuss the rights and fears of the old population experiencing drastic ethnic changes with little prior consultation.

The second phenomenon has arisen in part from this concentration on minority rights and cultures: it is the revival of much older minority groups that had almost vanished under national conformity. In Britain, for example, there has been a great Keltic revival, with the Welsh language and culture becoming officially recognized and appreciably stronger and with the extant Cornish language emerging from its grave, not to live again in the homes of farmers, miners and fishermen, but as the second language of many educated families and a useful tool for business interests intent on attracting tourists. Further north, though Keltic has virtually died out in the Isle of

Man, it survives in north-western Scotland and has become considerably stronger in Ireland where it has been the first official language since independence. Even in France, which frowned upon regional languages for centuries, and still fails to collect adequate statistics of language-speakers, there is now a policy allowing children to learn their ethnic language in school; in addition to numbers of Basque, Catalan and Provençal schools there are a few thousand children learning Keltic in Brittany, with estimates of some hundreds of thousand adult speakers.

The outcome in terms of ethnic pluralism will obviously vary by country and region. But modern western European notions of nondiscrimination, of minority rights and ethnic-group freedom, are not only affecting policies towards immigrant peoples but also those towards ancient minority groups now pushing their way into the open. Some academic works exist on these ancient peoples, though much of the discussion and publicity revolve around folk-festivals and folk-lore rather than around minority rights; the great bulk of work, however, relates to the acute social problems of race discrimination against recent immigrants, or the rights of guest-workers who want to stay on permanently with their families.

Last but not least are the New World societies: the U.S.A., Canada, Latin America, Australia and New Zealand. Here there are ancient Indian, Aborigine and Polynesian minorities but they are mostly small, having comparatively low densities at the time of European invasion and settlement. In a sense these societies are products of the European demographic transition, those decades when mortality was falling faster than fertility and the ever-increasing population lifted its eyes to emptier lands or new-born industries in the Americas and Australasia. Latin America, with industry growing much more slowly than peasant and pastoral farming, went a rather different way from North America and Australasia with their comparatively rapid development into urban-industrial societies; by 1911 the urban popu-

lation was 60 per cent of the total Australian population, with 40 per cent living in capital cities.

Again, whereas European immigrants to Latin America were largely Mediterranean in origin those first settling in North America and Australasia were mainly northern Europeans, with a very large component of Anglo-Kelts (in Australia and New Zealand nearly 90 per cent). From the end of the nineteenth century onwards the streams changed somewhat, the "old migration" of northern Europeans being supplemented, and sometimes overtaken, by a "new migration" from southern and eastern Europe; this in itself produced problems of ethnic relations and national identity, giving rise to doctrines of assimilation and subsequently of integration and ethnic pluralism. Furthermore, these countries were all confronted with a large inflow of Chinese gold-diggers in the 1850's, out of which came restrictive immigration policies - first against the Chinese and then against other non-Europeans - which lasted until the mid 1960's; they were then replaced by humanitarian policies emphasizing civil rights and no discrimination, family reunion, refugees, and the rights of indigeneous natives. The old established European population resisted these changes surprisingly little but there are now signs of back-lash, for the most part quite moderate and mainly directed against Asian immigrants in Australia, Polynesian immigrants in New Zealand and Hispanic and Caribbean immigrants in North America.

Accompanying this, though, is a strengthening of ethnic-group awareness and feeling amongst the older population. There is now more interest in family history and genealogy, a sort of "Back to Roots" movement. Likewise there is pressure to collect census information on ethnic origins: though Canadian censuses have had some kind of origins question for decades this was first introduced in the U.S. census in 1980 and will first be in the Australian census in 1986; New Zealand seems content with its fairly detailed questions on racial origin. There is also more

stress on ethnic languages, cultures and schools. Even the Keltic revival has affected the New World: Cornish folk festivals in Australia; Keltic language and literary societies here and there with an occasional Keltic radio programme; historical works - archaeological and fictional - on the importance of Kelts in European and New World history,³ efforts to show that the number of Keltic immigrants to the U.S.A. was considerably greater than hitherto thought,⁴ and so on.

In terms of particular ethnic groups and pluralist controversies New Zealand is the simplest country of the four: a population over 90 per cent Anglo-Keltic in origin, limited immigration from continental Europe, very small intake from Asia and Africa, but with a substantial immigration of Polynesian islanders ethnically very akin to the indigeneous Maori inhabitants. There certainly are racial problems, especially in terms of the labour market, but to threat to the dominance of the Anglo-Keltic culture and English language. Apart from solid discussions about the place of Maori and other Polynesian communities there is little talk of ethnic pluralism or multi-culturalism.

The U.S.A. has a limited de facto multi-cultural policy but nothing very formal or official apart from strong statements about its nondiscriminatory immigration and civil-rights policies. There is, however, an intense awareness of ethnic diversity - of over 100 ethnic ancestries, over 80 mother tongues, more than a dozen major races and numerous religions. Ethnic historical societies abound and there are several major centres such as Minnesota's Immigration History Society or the Balch Institute in Philadelphia. There are also folk-lore and folk-festival organizations, notably in the old German areas of Pennsylvania. A major review of these various peoples and languages is in the **Harvard Encyclopaedia of American Ethnic Groups**, 1980.

Over the 80 years or more in which American scholars have been several major themes and emphases. At first, from the

turn of the century, there was talk of "assimilation", either to the Anglo-Saxon majority (Anglo-Conformity) or else to a new American cultural mix or "melting pot"; the 1920's saw a move away from talk of rapid assimilation to a slower three generation process, wherein the second generation were a language and cultural bridge between the original immigrants and their assimilated grand-children. Later this become modified into a more pluralistic approach, some writers adopting Marcus Hansen's suggestion that, so far from becoming completely assimilated, many third generation Americans, feeling quite secure and well established, were reviving the culture and language of their ancestors, if not in daily use at least in terms of ethnic historical and folk societies. Later came talk of a triple religious melting pot (Protestant, Catholic, Jew), cross-cut by major race divisions - and now more talk of widespread pluralism. One recent term here is "integration", the drawing together of diverse peoples and traditions into an integrated society, united on basic issues but able permanently to retain ethnic languages and customs at less basic levels.

Despite this ethnic historical emphasis on the part of the older population the major policy and academic concerns are with urgent current problems. The indigeneous Amerindians, totalling 1.5 million, achieve prominence with their claims for ancestral lands and legal actions to secure ealier treaty rights. The 26.5 million Africans, mostly of slave descent, continue as a major racial problem while the 13.5 million Hispanics, many being recent border crossers from Mexico and beyond, create other problems, especially in the south-western and south-eastern states. The decision to help disadvantaged peoples here by affirmative action has enabled the U.S. Census to keep its race question (dropped in Australia and elsewhere as being too "racist") and to insert a special question on Hispanic origin; it has also kept earlier questions on birth-place and mother-tongue (now language of the home) but has dropped the question on

bithplace of parents in favour of one on ethnic ancestry. Policy-makers and academics, therefore, have much ethnic data to work with.

Despite this vast ethnic diversity there is a strong underlying unity in American society, arising partly from its origins in the War of Independence with Great Britain, partly from the bloody Civil War with its firm decision to maintain national unity, partly from the great value placed on American citizenship, and partly from the U.S. position as a major world power with a particular social philosophy and a special set of international interests. Though there is some concentration of ethnic populations in certain areas - Hispanics in the south-west, for example - there is no move to split the country on ethnic lines. Nor is there any solid challenge to English as the one official language, though the policy of some local government bodies to meet ethnic group requests for bilingual street signs, and have some public information and activities in a language other than English, has given rise to moves to have English declared the one official policy of the State.

Very different is the situation in Canada, primarily because the British North America Act of 1867 established two founding peoples and two official languages: English and French. With French speakers dominating in the province of Quebec and English speakers predominant elsewhere there is a real possibility of splitting the country on ethnic lines should the two major ethnic populations find it impossible to work together.

Additionally, French and English have very different attitudes to ethnic pluralism. Historically French policy has been to assimilate dependent peoples to the French language and culture, even if that means giving them full French citizenship and counting them as part of metropolitan France; such a policy has little room for diversity of languages and cultures. The Quebecois have inherited this view and, on the whole, have resisted any policy which would allow non-French immigrants to Quebec to retain a

whole range of languages and schools. English speaking Canada, however, has gone through philosophies and policies much more akin to those of the U.S.A.: assimilation, then integration, then multi-culturalism. In fact, the term multi-culturalism was first used in Canada, some say by the federal government to out-manoeuvre the mono-cultural policy of Quebec.

Whatever the truth of this may be it is clear that Ontario province is the major centre for Canadian multi-cultural activities, with organizations such as the Multicultural History Society drawing federal and provincial funds to help finance its public relations work, its multi-cultural journal **Polyphony**, its series of ethnic histories jointly published with the Ontario Heritage Foundation, its Ethnocultural Voice series, and its various cultural conferences. Additionally there are numerous academics working on ethnic matters, mostly in the Ontario tradition rather than that of Quebec.

Australia is different again. Entering World War II with a population of barely seven million to defend a continent of nearly three million square miles (ie. a population density of less than 2.5 persons per square mile) the Australian people received a severe jolt from threat of invasion and decided, for reasons of defense and development, to embark upon a large-scale post war immigration programme of one per cent per annum. Though achievement was 0.92 per cent 1947-71, and 0.5 per cent or so 1971-84, the result was that by mid 1984 over 60 per cent of post-war population increase was due to new immigrants and their children born in Australia; which means that these immigrant elements now make up nearly 30 per cent of the total population.

As first Australia hoped to maintain its 90 per cent Anglo-Keltic ethnic composition but, when it became clear that the British Isles could no longer supply all the immigrants required, agreed to keep the migration programme going even if it meant a considerable increase in non-British stock. In fact, only 46 per cent of post-war immigration

has been Anglo-Keltic and the non Anglo-Keltic per cent in total population has risen from 10 per cent to 24 per cent: 7.6 per cent northern European, 4.2 eastern European, 8.0 southern European, 1.2 western Asian, 1.7 other Asian, 0.2 Other and 1.1 per cent Aborigine.

It is this very different ethnic mixture, plus strong humanitarian emphasis on civil rights and no discrimination, which has broken the old Anglo-Keltic supremacy, caused the federal government not only to remove all "British" privileges in immigration, voting rights and employment, but also to finance ethnic radio and T.V., subsidize ethnic schools, move towards a multi-cultural national language policy, and provide grant-in-aid social workers for ethnic communities. Likewise state (provincial) governments have been encouraged to form Ethnic Affairs Councils, inquire into discriminatory practices, produce official lists of ethnic organizations and newspapers, and so on. All this has been accompanied by a "multi-cultural" philosophy, now adopted as official policy by federal and state governments and appealed to by ethnic groups who feel themselves disadvantaged. This last excludes the Aborigines who, regarding themselves as created in the Australian "Dream-time" at least 35,000 years ago, adamantly refuse to be called either immigrants or ethnics.

There are numerous academic examinations of this new multi-cultural philosophy and its ethnic-group basis - these sometimes including the Aborigines whether they like it or not. The new Oxford history of Australia, for instance, devotes the whole of volume one to the Aborigines while the new Encyclopaedia of the Australian People, (commissioned for the Bicentennial celebrations of white settlement in 1788) devotes the whole of Part I to the Aborigines, keeping Part II for the European, Asian, Pacific Islander and other immigrant peoples. There are also political scientists examining ethnic political movements, sociologists investigating the nature and operation of diverse ethnic

groups, linguists studying language shifts over time, and demographers examining the birth, death and marriage patterns of as many immigrant groups as appear in the official statistics.

It is these demographic studies which point to two weaknesses in much multi-cultural thinking. First, the old Anglo-Keltic population is still at least 76 per cent of the total population, and large elements of it are becoming restive at the steady break-down of "old Australia" and the continuance of a predominantly non-British immigration; they voiced their unhappiness during the "Blainey" debate in 1984 when Indo-Chinese refugee immigration began to approach 100,000, much of it concentrated in certain suburbs of Sydney and Melbourne. It is not at all clear that present multi-cultural policies - which in many ways favour newer and smaller ethnic groups - will be able to continue without query or hindrance. Opposition is usually gentlemanly and discreet but is quite capable of influencing the administration of policy, if not the outward philosophy.

Second, the demographic study of marriage statistics shows that though Greeks, Italians, Lebanese and Vietnamese have in-marriage proportions of 80 to 60 per cent in the first generation (compared with 30 to 10 per cent for most other immigrant groups), in the second-generation the highest in-marriage proportions are well under 50 per cent; which means the total number of "pure" third-generation descendants will be relatively small and the pressure to retain ethnic-group exclusiveness and cultural distinctiveness correspondingly less. Ardent multi-culturalists have not thought this through very clearly; nor have they examined the underlying unity in Australian society to see how much it will tolerate further pluralistic philosophies and policies. It is clear, for instance, that because no ethnic groups is geographically concentrated - as are the French in Canada - there is no danger of splitting the continent on ethnic

lines.

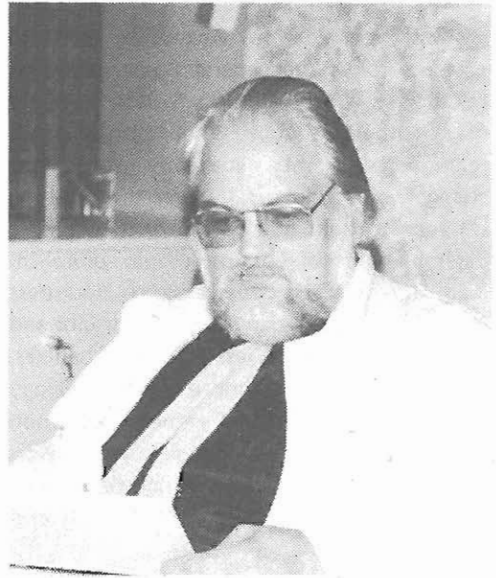
This reference to Australian marriage patterns raises the general point, common to all New World ethnic situations, and to many others; that is, that ethnic group relations are not necessarily static but change quite dramatically over time. Ethnic resurgence could well be followed by ethnic decline, philosophies of ethnic pluralism gradually fade away as irrelevant. Doubtless there will always be an interest in origins and ancestry but maybe less active and belligerent than at present - more quiet genealogy and interest in personal rather than group origins. If so then new academic assessments will be needed, and greater efforts to examine the phenomenon of ethnic pluralism world-

wide, not just in certain areas. That is the next, and most exiting, challenge for social scientists interested in the field.

Notes

1. N. Glazer and D. Moynihan, "Why Ethnicity", **Commentary**, 1975, 58: 33-39; W. Connor "The Politics of Ethnonationalism", **Journal of International Affairs**, 1973, 27: 1-21.
2. This point was made by Stephan Thernstrom, Editor of the **Harvard Encyclopaedia of American Ethnic Groups**, when talking to me in Harvard, March 1985.
3. eg. Morgan Llwllyn's, **The Horse Goddess**, Futura, London, 1983.
4. cf. the debate in the **William and Mary Quarterly**, started by F. and E.S. McDonald XXXVII (1980) and continued by T. Purvis and D. Akenson XLI (1984).

Kolmas muut- toliikkeen 5- vuotiskatselmus Turussa

Seutukaavajohtaja Raimo Narjus on ollut muuttoliikesymposiumia valmistelleen toimikunnan puheenjohtajana v. 1975, v. 1980 sekä v. 1985.

Muuttoliiketutkimukseen erikoistunut laitos - Siirtolaisuusinstituutti - on ottanut tavakseen järjestää viisivuotiskausittain symposiumin, jossa tarkastellaan muuttoliikkeessä, erityisesti maassamuutossa, vallitsevia erityispiirteitä ja niitten muutoksia. Järjestettyjen kolmen symposiumin perusteella voidaankin jo todeta niitten osoittaneen, että viisi vuotta tuntuu myös olevan varsin sopiva aikajakso tällaisten analyysien tekemiseen. Se on riittävän pitkä, jotta päävirrat ehtivät hahmottua moneen suuntaan ohjautuvista pintavirroista. Toisaalta arviointeja on helpottamassa se, että aikajakso on riittävän lyhyt, niin ettei sen sisälle sisälly kovin suuria vaihtelevia suuntauksia.

Muuttoliikesymposium -75

Työ muuttoliikkeen syiden ja seurausten analysoimiseksi alkoi vuoden 1975 symposiumin tiedontarpeen kartoituksella ja muuttajan muotokuvan hahmotuksella. Silloin tutkittiin asiaa erityisesti yksilön, niin muuttajan kuin muuttotappioalueen jäljelle jäävänkin kannalta. Muuttoliikkeen seurauksia

olikin siihen asti tarkasteltu liiaksi vain yhteiskunnan, muuttotappiota tai muuttovoittoa saavien kuntien ja alueitten, kannalta.

Nyt haluttiin havahduttaa niin tutkijat kuin päättäjät huomaamaan muuttaja ajattelevana, kokevana yksilönä eikä vain mahdollisuuksia antavana tai poistavana mitoituselukuna. Haluttiin analysoida muuttoliikkeen myönteisiä ja kielteisiä vaikutuksia yksilöön ja nimenomaan yksilön kautta myös myönteisiä tekijöitä löytyi runsaasti. Erityisesti tavoitemuutto sisältää juuri yksilön omaan tahtoon perustuvia ratkaisuja, jotka, vaikka eivät ehkä asetettuja toiveita vastanneetkaan, tuottivat kuitenkin parannusta asianomaisen elämän olosuhteisiin.

Todettiin, että muuttomahdollisuus on myös oikeus, mutta yhteiskunta ei ole antanut jäsenilleen tarpeeksi tietoja, joitten pohjalta yksilö voisi tehdä riittävään tietopohjaan perustuvia harkittuja ratkaisuja niin muuttopäätöksestä kuin kohteen valinnoistakin.

Yhteiskunta on pyrkinyt ohjaamaan kehitystä liiaksi välillisin, yksilön etua huomioiden ottamattomin keinoin. Myös yhteiskunnan päätöksenteon todettiin usein tapahtu-

neen varsin puutteellisin tiedoin. Tiedontarpeen kartoitus olikin vuoden 1975 muuttoliikesymposiumin keskeinen anti.

Muuttoliikesymposium -80

Vuoden 1980 symposiumissa tarkasteltiin muuttoliikkeessä ilmenneitä suunnanmuutoksia ja uusia piirteitä. Osa muutoksista todettiin yhteiskunnan harjoittaman ohjauksen seurauksiksi, mutta ehkä olennaisimpia olivat havainnot muuttotavoitteessa tapahtuneista muutoksista. Kokemukset muuttuneesta ympäristöstä eivät olleet pelkästään myönteisiä ja aiheuttivat uusia ympäristöllisiä vaatimuksia. Esitettiin kysymyksiä, minkälainen on ihmiselle terveellinen tai viihtyisä elinympäristö tai minkälaisia muutoksia ympäristö aiheuttaa yksilöön. Miten yksilö ja ympäristö muovaavat toinen toisensa? Mikä on fyysisen ympäristön vaikutus yksilön henkiseen ympäristöön ja miten pitkälle syy-yhteydet fyysisen ja henkisen ympäristön riippuvuuksista toisistaan on analysoitavissa? Nämä olivat esille kohonneita kysymyksiä, joihin vastaamisen symposium asetti tutkimustarpeita kartoittavien keskeiseksi tehtäväksi.

Muuttoliikesymposium -85

Näin aikaisemmissa symposiumeissa jo uumoiltiin niitä asennemuutoksia, jotka ovat nousseet ihmisten asuinpaikan valinnassa keskeisimmiksi. Uusi teknologia antaa ihmiselle aikaisempaa paremmat mahdollisuudet toteuttaa tavoitteitaan. Vaikka uusi teknologia ei siten ole välttämättä itse esim. aluerakennetta muuttava tekijä, se antaa muille aluerakenteeseen muutoksia luoville tekijöille aikaisempaa paremmat toteutumisedellytykset. On kuitenkin huomattava, että teknologian hyväksikäyttö asettaa omat ehtonsa - silläkin on myös alueelliset rajoituksensa - tai ainakin teknologian hyväksikäyttö onnistuu ehkä toisissa aluerakennemalleissa luontevammin kuin toisissa.

Mutta millaisissa? Kun eri liikennemuotojen luomilla liikenneverkoilla on eri aikakau-

sina ollut keskeinen vaikutus myös aluerakenteen muutoksiin ja kehitykseen, syntyy jälleen joukko uusia kysymyksiä. Millainen on tietoliikenteen varsin abstraktisen tietoliikenneverkon luoma aluerakenne? Metropolikeskukset vai hajautunut kylärakenne? Eikö kumpikaan vai molemmat? Ylätasolla keskitys - alatasoilla hajautuneempi - mutta ympäristön vetovoima-alueisiin keskittynyt rakenne? Ovatko tietoliikenne ja uusi teknologia aluerakennetta keskittäviä vai hajottavia tekijöitä? Runsaasti kysymyksiä, joihin symposium eri työryhmissä paneutui.

Tietoyhteiskunta on myös luovuuden yhteiskunta. Se vaatii jäseniltään tässä suhteessa entistä aktiivisempaa panosta. Jälleen voidaan kysyä, aktivoiko metropoli - tai meidän oloissamme valtakunnan osatason keskus asukkaitaan tuloksekkaampaan luovuuteen kuin vetovoimaiseen ympäristöön sijoittunut, pienemmistä yksiköistä - ja niissä ehkä intensiivisemmästä yhteenkuuluvuudesta - koostunut aluerakenne. Minusta Yhdysvaltojen "piilaakson" sijainti viittäisi pikemminkin viime mainittuun.

Tietoyhteiskunnan aluerakenteen suunnan hahmottelu, sen erityispiirteiden ja muuttoliikevaikutusten analysointi ja jälleen uuden tietotarpeen kartoitus olivatkin tämänkertaisen muuttoliikesymposiumin keskeiset keskusteluaiheet.

Symposiumin vastaukset tai uusien tutkimusten tarpeet on aikaisempaan tapaan koottavissa vasta laajan ja perusteellisen raportin yhteydessä. Eri työryhmien raporteista on kuitenkin alustavat näkökohdat koottavissa.

Väestönkehitys ja muuttoliike

Väestön osalta symposium arvioi viisivuotisjakson kehityksenä kokonaisuudessaan muuton jonkin verran alentuneen ja muuttovoittojen ja -tappioiden tasaantuneen. Seuraavalla jaksolla symposiumin arvion mukaan Uudenmaan muuttovoitto lähes häviäisi ja Väli-suomen muuttotappio kääntyisi voitoksi.

Onko kysymyksessä välivaihe, ennen kuin tietoyhteiskunnan muuttopaineet täysitehoi-

sesti alkavat vaikuttaa, on tutkittava. Toisaalta vielä ei ole nähtävissä, mitkä ovat yhteiskunnan reaktiot väestön kasvun pysähtymiseen. Mahdolliset elvytystoimet tuovat väestönkehityksessä siksi hitaasti konkreettisia tuloksia, että muuttovirroissa uusien ikäluokkien suppeus vähentää joka tapauksessa pitkään muuttajien kokonaismäärää.

Tiedon kasvun ja arvostusten muutosten vaikutus muuttoliikkeeseen

Arvostusten muutosten osalta symposium totesi mahdollisuuksien tarpeiden tyydyttämiseen ja arvojen toteuttamiseen muuttuneen. Yhteiskunnan ja yksilön omien resursien riittävyys ympäristön mahdollisuuksien hyödyntämiseen muodostui kysymykseksi, johon vastaamiseen on etsittävä lisää tietoa.

Aluerakenteen ja ympäristön kehityksen vaikutus muuttoliikkeeseen

Aluerakenteen ja ympäristön kehittämisessä symposium asetti päävastuun kunnalliselle itsehallinnolle. Kunnilla on oltava oikeus ja myös velvollisuus omatoimisesti kehittää ja hyödyntää ympäristönsä erityispiirteitä. Niiden on myös koottava alueensa voimavarat ja luotava se henki, jolla nämä saadaan tehokkaimmin toimimaan asettamiensa päämäärien saavuttamiseksi. Tällaisia ovat mm. asumiseen ja asumisympäristöön liittyvien laadullisten vaatimusten lisääntyminen sekä niihin kohdistuvien toiminnallisten tarpeiden monipuolistuminen. Tämä puolestaan johtaa rakenteiden muutospainoiden nopeutumiseen, jolloin pienet yksiköt pystyvät joustavammin hyödyntämään korkean teknologian kulloisenkin kehitysvaiheen luomat mahdollisuudet.

Näitten päämäärien saavuttamiseksi kuntien olisi entistä selkeämmin luotava itselleen oma, erityisedellytyksiinsä perustuva kehitysstrategia ja tehtävä se tunnetuksi. Sen on huolehdittava asunto- ja asumisympäristön monipuolisesta tarjonnasta näitten väestöryhmien kysyntää vastaavaksi. Kiristyvässä työpaikkakilpailussa kuntien on syytä kiinnittää huomiota ympäristön laa-

tuun myös uuden yritystoiminnan vetovoimatekijänä sekä luovuutta ja innovaatiota lisäävänä tekijänä.

Edellä oleva kehitystyö vaatii runsaasti uutta tietoa. Aluerakenteen ja ympäristön vetovoiman analysointia koskevaa, samoin kuin väestön alueellisen erilaistumisen eri asuntoalueisiin kohdistuvan muuttuvan tietotarpeen tutkimusta on lisättävä. On myös tutkittava uutta, eri sukupolvien välisen kanssakäymisen mahdollistavaa kahden asunon järjestelmää pientaloasumisessa. Tällä saattaa olla myös huomattavia heijastusvaikutuksia kunnan palvelurakenteisiin ja -tarpeisiin.

Työn ja asumisen keskinäinen suhde ja muuttoliike

Työn ja asumisen suhteista symposium korosti tavoitetta työn tasaisemmasta jakautumisesta tarvittavan ihmistyöpanoksen vähentämisessä. On selvitettävä, onko henkisen työn kasvava osuus tasapainoisesti tyydytettävissä uudelleen koulutuksella ja koulutusrakenteen muutoksella. Ovatko koulutusrakenteen tämänhetkiset muutospyrkimykset (lukio- ja paikkojen vähentäminen) myöhäsyntyisiä ja tietoyhteiskunnan koulutustarpeeseen nähden takaperoisia?

Väheneekö erillisten teollisuusalueitten merkitys lähinnä häiriötä tuottavan teollisuuden alueeksi ja sekoittuuko muu tuotantotoiminta asuntoalueisiin tai siirtyy osaksi asuntoihin? Millaiseksi muuttuu teollisuustyöpaikkojen työympäristö teknologian korvauksessa ehkä suurimman osan ihmistyövoimasta? Ovatko kontaktit silloin suuremmat kotityöympäristössä kuin erillisillä työpaikoilla? Ovatko ihmiset valmiita asumisen ja työn lähentämiseen ja millä voidaan sopeutumiso ongelmia mahdollisimman paljon välttää? Ihmisten omatoimisuus ja harrastustoiminta ovat elpymässä, mutta ei välttämättä asuntoalueilla, ellei siihen myös niiden suunnittelussa varauduta.

Asuntoalueiden suunnittelussa on varauduttava uusiin sekä lisääntyvän vapaa-ajan vieton, omatoimisuuden että kotityön tilatar-

peisiin. Olisi tutkittava asumisen ja työn osalta juurettumisen myytti. Minkälaisia töitä voidaan teknologian kehityksen myötä siirtää kotiolosuhteisiin, mikä on niitten osuus silloisten työpaikkojen kokonaismäärästä ja miten niihin on asuntoalueiden suunnittelussa varauduttava? Entä asuntoalueiden asuttavuusehdot?

Taloudellinen kehitys, työttömyys ja muuttoliike

Työn tasapuoliseksi jakamiseksi on selvítettävä mahdollisuudet osa-aikatyön (työpari) sekä joustavan työajan käyttöön. Samoin tulee selvittää, miten lisääntyvän vapaa-ajan tarjonta (vuorokausi-, viikko- vai vuosivapaa) olisi tarkoituksenmukaisinta järjestää. Vaihtelisiko esim. viikonvaihdevapaa perjantaista tiistaihin siten, että sunnuntai olisi kaikille yhteinen vapaapäivä, mutta palvelut ja työkonet olisivat muina päivinä käynnissä. Mitkä ovat tietoyhteiskunnan työpaikkojen alueelliset sijoittumistekijät ja niitten aiheuttamat potentiaaliset muuttovirrat? Koulutustarpeen kokonaiskartoitus olisi tehtävä.

Uusi teknologia ja sen yhteydet muuttoliikkeeseen

Korkean teknologian tulemiseen, halusimemepä sitä tai ei, on symposiumissa vallinneen käsityksen mukaan varauduttava ja valmistauduttava. Sopeutumista uuteen teknologiaan voidaan edistää: suosimalla vähittäistä muuttoa (mullistavat muutot voidaan tällöin välttää). Kehittämällä koulutusta, ammatinvalinnanohjausta, työnvälitystä sekä yritysten palvelutoimintaa. Ympäristönlaadun nostamisella ja uusien (myös palvelevien) tuotannon alojen kehittämällä voidaan myös alueen kilpailukykyä parantaa.

Muuttajan muotokuva on jälleen muuttumassa. Nyt siihen kuuluu korkea- tai erityiskoulutus. Työlaatu on jakautumassa kahteen ryhmään: kehittäjät ja soveltajat. Turkimustarpeet teknologian osalla: Suomelle ja maaseudulle ja vanhoille aloille soveltuva uusi teknologia? -isojen yritysten hajautusmahdollisuudet ja -ehdot? -asuin- ja työympäristön laatuvaatimukset, amatoimisuuden lisäämis- ja halukkuusmahdollisuudet? Oleellisten erityispiirteiden kartoitus ja huomioon otto, tietotuotannon tarveharkinta.

Poliittinen päätöksenteko ja muuttoliike

Poliittisella päätöksenteolla on voitava nykyistä joustavammin ja nopeammin vaikuttaa aluerakenteen kehitykseen ja muuttoliikkeeseen. Tämän saavuttamiseksi on omiehtoista päätösvaltaa ja voimavaroja siirrettävä alue- ja paikallistasolle. Tässä ohjauksessa on otettava huomioon toisaalta asukkaiden muutto- ja paikallaan pysymishalukkuus, toisaalta tietoyhteiskunnan aluerakenteen muutostarpeet sekä valtakunnan eri osien kehittämismahdollisuuksien hyödyntäminen. On edelleen painotettava, että muuttoliikettä on verrattava myös sen yksilövaikutusten kannalta; esimerkkinä suomenruotsalaisten kielellinen asema.

Symposium osoitti, että runsaasti myös aluerakenteeseen ja muuttoliikkeeseen vaikuttavia uusia tekijöitä on tulossa. Uutta tietoa tarvitaan paljon, jotta osaisimme oikein varustautua tietoyhteiskunnan tulemiseen ja jotta pystyisimme luomaan siitä yhteiskunnan, jossa jokaisen ihmisen on entistä parempi elää.

Sverigefinländska sjukvård- arbetares minnen

Erkki Vuonokari
Arkivarie av Arkivet för sverigefinnar och finlands-
svenskar i Sverige

Man har gått till väga på olika sätt i Sverige och i Finland när det gäller insamlandet av minnen och tradition. I Finland har det varit som ett mode att arrangera insamlingstävlingar.¹ I Sverige har tonvikten legat på studiecirkelverksamhet. I Sverige hör insamlandet av minnen och tradition ihop med bl.a. strävan att skapa levande tradition samt strävan att aktivera arbetare med hjälp av "kultur". Som exempel kan nämnas Arbetarnas Bildningsförbunds (ABF) och Sveriges Radios samarbetsprojekt år 1974 "Bygd i förvandling" eller Gunnar Silléns verk "Stiga vi mot ljuset" som har utgjort grunden för socialdemokraternas studiecirkelkampanj. Likadana kampanjer har också varit "Gräv där du står" och kulturkampanjen "Arbete och rosor".²

Den av Arkivet för sverigefinnar och Finlandssvenskar i Sverige arrangerade insamlingstävlingen av minnen och tradition för finländska sjukvårdsarbetare inom Stockholms län var den första i sitt slag i Sverige. Förebilderna för tävlingen kommer från Finland. Samtidigt har man inte strävat efter

att slaviskt följa förebilderna. Således, redan tävlingens namn "insamlingstävling av minnen och tradition" pekar på att man med hjälp av tävlingen har syftat till att samtidigt insamla både folktradition och minnen.

I denna artikel beskrivs kort hur tävlingen förverkligades i praktiken och hurudant material som kom in som resultat av tävlingen. Dessutom görs ett försök att analysera på vilket sätt vissa aspekter som hör ihop med migration, arbetsgemenskap och historia förmedlas i sjukvårdsarbetarnas berättelser. Således är min analysmetod historisk-sociologisk och inte etnografisk. Resultaten av insamlingstävlingen kan inte generaliseras i sig att gälla alla finländska sjukvårdsarbetare. För det syftet är materialet för begränsat. Tävlingen kan betraktas som en sorts "case-study".

Genomförandet av tävlingen

Tävlingen arrangerades av Arkivet för Sverigefinnar och Finlandssvenskar i Sverige. Initiativet togs av arkivet och inte t.ex. av

forskare eller fackliga organisationer. Tävligen var inget beställningsarbete utan ingår i arkivets insamlingsprojekt som syftar till att inför skaffa åt arkivet biografiskt material om sverigefinländare samt att studera människor i deras arbete.

Förutom Finlands undervisningsministerium stöddes tävlingen av studieförbundet Studieförbundet, Stockholms läns landstings kultur nämnd och Kulturfonden för Sverige och Finland.

Information om tävlingen gick ut genom närmare 20 olika finskspråkiga eller svenskspråkiga tidningar.³ Också Sveriges Radios och televisionens finskspråkiga sändningar informerade om tävlingen.

I tävlingsbroschyren uppmanades finländska sjukvårdsarbetare att oförräget skriva om sitt liv som sjukvårdsarbetare utan att försköna, på sitt eget sätt, på dialekt eller på skriftsspråk. Svarsstilen lämnades fri. På det sättet kunde man delta i tävlingen inte bara genom att skriva en självbiografisk berättelse utan genom att skriva t.ex. en novell. Utöver att insamla material hade tävlingen också ett syfte i att uppmuntra sverigefinländare till att uttrycka sig skönlitterärt.

Tävlingsdeltagarna och svaren

I tävlingen deltog 48 personer varav 45 kvinnor och 3 män, 11 deltagare har skrivit på svenska och 37 på finska. Sammanlagt skrev de 300 sidor, den längsta berättelsen var på 42 sidor.⁴

Bland skrivarna fanns bl.a. följande yrkeskategorier representerade: städare, sjukvårdsbiträde, laboratorieassistent, mentalskötare, barnsköterska, tolk, sekreterare, sjuksköterska, undersköterska, läkare och ekonomibiträde.

Många av berättelserna handlar om långvården och mentalvården; båda är områden som finländare traditionellt har arbetat med inom Stockholmsområdet.

År 1982 var de största arbetsplatserna som sysselsatte finländska sjukvårdsarbetare inom Stockholms läns landsting Huddinge, Danderyd, Beckomberga och Långbro sjuk-

hus.

Den största yrkesgruppen bland finländska sjukvårdsarbetare är sjukvårdsbiträden och den näst största lokalvårdare. En relativt stor andel jämfört t.ex. med andra invandrargrupper arbetar som mentalskötare. Finländare är i allmänhet representerade i alla yrkesgrupper.⁵

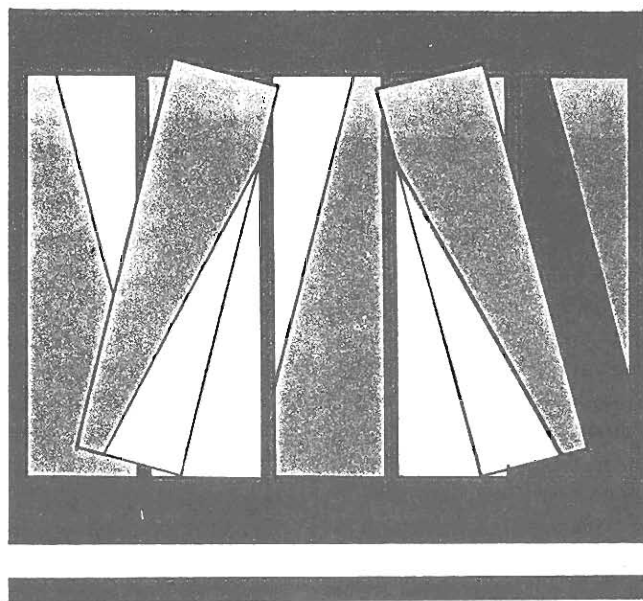
För närvarande finns inom Stockholmsområdet ca 60 läkare som är finländare, 500 finländska sjuksköterskor och ca 1500 sjukvårdsbiträden.⁶

De flesta tävlingsbidragen är till sin karaktär självbiografiska berättelser, men bland svaren finns också några dikter, noveller, historier eller krönikor. De skönlitterära produkternas andel är dock ännu relativt liten. Det verkar som om de flesta är på sitt sätt "nykomlingar" på skrivområdet som med hjälp av denna tävling har sett en möjlighet att berätta om sitt eget liv. En del av skrivarna är sk terapiskrivare, som har upplevt skrivandet som en befriande och positiv process. En del i sin tur har velat skriva för att bli en med något obehagligt och tyngande minne.⁷

Tävlingsbidragen behandlar många olika temata: utvandringen från Finland till Sverige, språksvårigheter, den långsamma yrkesmobiliteten, sjukvårdspersonalens arbets- och bostadsförhållanden, arbetsmiljöfrågor, relationer mellan personal och patienter, sjukhusmiljöns hierarki och byråkrati och mötet med döden.

Skrivarna är inte sett till "kulturbakgrund" någon homogen grupp. I den ingår förutom finnar åtminstone två finlandssvenskar samt några med karelsk och ingermanländsk bakgrund. Också tidpunkten för invandringen till Sverige varierar ganska mycket. I själva verket är alla decennier från 1940-talet och framåt representerade, de äldsta minnena är från slutet av 1940-talet.

De som deltagit i tävlingen är första generationens invandrare, som är födda i Finland. Den sk. andra generationens finländare har inte deltagit i tävlingen. Deltagarnas ålder varierar också, en del av dem är redan pensionärer eller nära pensionsåldern. En del

**SUOMALAINEN
SAIRAALATYÖNTEKIJÄ
OSALLISTU
MUISTITIEDON JA PERINTEEN
KERÄYSKILPAILUUN**

För insamlingstävlingen av minnen och tradition trycktes en finsk- och svenskspråkig broschyr, som spreds genom landstingets försorg till alla sjukhusen i Stockholms län.

tillhör den yngre generationens finländare som har arbetat relativt kort tid på sjukhus.

Ankomsten till arbetet och yrkeskarriären

På grundval av bidragen får man ett intryck om hur många finländska kvinnor tycks ha hamnat i arbete på de svenska sjukhusen speciellt på 1950- och 1960-talen utan pengar, fattiga, och utan kunskaper i svenska.

Deras ankomst är möjlig på grund av lediga arbetstillfällen och lediga bostäder i Sverige. Många kommer direkt från Finland till sjukhusets personalbostäder.

Några tävlingsdeltagare har berättat om hur de på sin tid kom till Stockholm för att arbeta. En typisk bild tycks vara att man kommer direkt från Finland utan pengar, bostad och utbildning. Arbetskraftsbristen på de svenska sjukhusen brist på speciellt lokalvårdare, kökspersonal och sjukvårdsbiträden möjliggör att de kan komma till

Sverige och få arbete och för många början till ett livslångt yrke.

En av deltagarna berättar om sin ankomst till ett Stockholms sjukhus år 1953 på följande sätt:

*"Efter två veckor vandrade jag då till sjukhuset med huvudet fullt av många frågor. Männe någon ha börjat med så knappa resurser som jag då i ett nytt arbete. Ingen erfarenhet, ingen språkkunskap, inga bekanta, inga pengar! Fem kronor och en hel månad framför mig! Så här började min, hittills, trettioåriga bana på sjukhuset."*⁸

Språksvårigheterna har varit stora såsom framkommer i följande beskrivning från 1951:

"Jag hade alltid en ordbok i min ficka, i vilken jag slog upp de ord som jag behövde, eftersom på den tiden fanns det inga språkkurser för utlänningar".⁹

Bidragen visar att många kvinnor som har arbetat inom sjukvården med åren gått upp i "sjukhushierarkin" med hjälp av olika kurser och annan utbildning, t.ex. från städare till sjukvårdsbiträde, undersköterska eller sjuksköterska. Siffror om finländska sjukvårdsarbetares yrkeskarriär finns inte tillgängliga. I undersökningar som Stockholms läns landsting har gjort har man dock konstaterat att finländska kvinnor har klarat sig bättre i yrkeskarriären än finländska män.¹⁰

Enbart bidragen som sådana ger inte en klar bild om vilken bakgrund de har som arbetar på de svenska sjukhusen. Det är möjligt att bilden ändras något när man kommer till 1970- och 1980-talen: då kom från Finland i större utsträckning än förut arbetskraft med färdig utbildning också till de svenska sjukhusen.

Den finländska personalen och sjukhushierarkin

I den svenska samhällshierarkin placeras invandrarna i allmänhet i den nedre delen; de arbetar speciellt inom industrin samt i olika servicenäringar såsom lokalvård, sjukvård och trafik. Den största delen av in-

Bilden är tagen i Högalids vårdhem år 1952. Bilden sändes till arkivet av Enne Nieminen som också deltog i tävlingen. (Arkivets bildsamling)

vandrarna tillhör således arbetarklassen. Också tävlingsbidragen styrker denna bild. Den största delen av tävlingsdeltagarna har utfört arbetsuppgifter som är fysiskt tunga och slitsamma. Detta gäller också de finländska sjukvårdsarbetare som har stigit i hierarkin. Så exempelvis beskriver den ena av de deltagande kvinnliga läkarna i sin berättelse tiden då hon arbetade som sjukvårdsbiträde.¹¹

Arbetets tyngd framkommer också i det att i några fall blir före detta sköterskor till och med på ganska kort tid patienter, som har ryggbesvär och annan värk.¹² Dessa beskrivningar styrker uppgifterna om att bland invandrarna finns fler förtidspensionerade än genomsnittet.¹³

I många deltagande bidrag har man beskrivit mycket detaljerat, till och med naturalistiskt sjukvårdsarbetarens tunga och smutsiga arbete. Följande är ett exempel på detta:

"Hos oss var nästan hela personalen unga finländskor som jag. Och vi sprang, skötte om liggsår och gjorde heltvätt i sängen, matade, gjorde smörgåsar, hjälpte till toaletten de som fortfarande kunde på något sätt klara sig dit, tvättade solkiga rumpor. Och dessutom patienternas egna individuella krav såsom en före detta musiker..."¹⁴

Sjukhus som plats för kulturmöte

De finländska sjukvårdsarbetarna har när de stigit in på det svenska sjukhuset mött en annorlunda miljö och samfund än vad de vant sig vid. Detta samfund struktureras av förutom arbetsgemenskapens hierarkiska system också av olika kulturernas sammanstötning. Så möter finländarna inte enbart svenska arbetare och patienter i ett svenskt sjukhus utan också andra invandrare. År 1983 kom Stockholms läns landstings anställda invandrare från fler än 100 olika länder, ca 82 % tillhörde någon av de tio största invandrargrupperna. De utländska medborgarna utgjorde ca 13 % av alla landstingsanställda och andelen naturaliserade var ca 5 %. Av alla landstingsanställda med invandrarbak-

grund hade över hälften arbete som sjukvårdsbiträde, undersköterska, sjuksköterska eller skötare.¹⁵

Detta gör inte arbetet lättare utan mera krävande. På grundval av tävlingsbidragen verkar det allra svåraste vara relationerna mellan invandrare och patient. Invandraren hamnar i det avseendet under ett dubbelt tryck: man kräver av henne som invandrare stor tjänstvillighet.

I allmänhet är tävlingsdeltagarnas relation till arbetet positiv och plikttrögen. Beskrivningar av diskriminering är tämligen sällsynta. Det kan vara att sådana teman har man upplevt som för känsliga att berätta. Däremot har många beskrivit sammanstötningar med något patient som klassificerats som besvärlig.

Fast anställda och tillfälliga arbetare

Det svenska sjukhussamfundet består av i själva verket arbetare med mycket olika anställningsformer. I det avseendet kan man skilja från varandra anställningsformer som fast anställda och tillfälligt anställda såsom timanställda och sommarvikarier.

Bland tävlingsdeltagarna tycks andelen med fast anställning vara störst. De består av finländare som i årtal troget och hängivet har tjänstgjort inom den svenska sjukvården och samhället.

Tillfälliganställda utför en egen grupp. Livet för dessa anställda präglas av tillfällighet och rotlöshet. Följande utdrag är från en berättelse som har redan som titel "sjukhusarbetare - timarbetare". Huvudpersonen i berättelsen har hamnat på sjukhuset som genom en slump och känner sig faktiskt vara utanför arbetsgemenskapen som framgår av följande citat:

"Som extravak är du på något sätt utanför arbetsgruppen. Du är "timarbetare", deltidsarbetare, som cirkulerar runt sjukhuset. De, avdelningens personal, har ofta behörig utbildning, tjänst, vikariat och du är egentligen bara på visit. Du träffar andra sköterskor under rapporteringsstunden och på kafferasten..."¹⁶

Serafiner Lasarettet på bilden. (Arkivets bildsamling)

Ett helt eget kapitel utgör de sommararbetarna. Bland bidragen finns några sådana arbetare. För dem har sjukhusarbetet ofta betytt en språngbräda till andra uppgifter. Erfarenheterna från sjukhusarbetet har varit lärerika.

Bilden av en sommararbetare förändras med tiden. Nuförtiden är det svårare att få åtminstone den utbildade arbetskraften till Stockholms sjukhusen eftersom lönenivån i Finland har stigit.

Anpassning till det svenska samhället

I det av arkivet arrangerade traditionsseminariet framkom bl.a. att på grundval av bidragen får man ett intryck att de finländska sjukvårdsarbetarna är anspråkslösa. Riktigt radikala eller samhällskritiska bidrag var få. Materialet är dock i det avseende för begränsat för att möjliggöra generaliseringar.

Det är tänkbart att t.ex. fackligt aktiva inte har känt något behov att delta i tävlingen. Som någon sorts hypotes kan dock sägas att en del av bidragen avspeglar den äldre invandrgenerationens attityder. Till dessa hör tron på arbete och arbetets betydelse. I bakgrunden för anpassningen finns kanske också den traditionella finska uppfostran där tonvikten lades på lydnad och inte på att vara kritisk eller att vara upprorisk.

På det sättet bryter sjukvårdsarbetarnas minnen inte den historiska traditionen där finländare har utgjort en sorts tjänstefolk i det svenska samhället.¹⁷

En viss sorts kritik uttrycker dock bidragen. Kritiken riktas då inte mot samhällsstrukturen eller mot sjukhusets makthierarki utan framför allt mot sådana saker som sjukhusarbetets byråkratisering med tiden, sjukhusvärldens anonymisering och avsaknaden av en människovänlig sjukvård. En del av skrivarna är bekymrade över åldringarnas öde.

En del av skrivarna är tacksamma mot Sverige och svenskarna som lärde dem det svenska språket och gav dem en möjlighet att utvecklas i sitt arbete. Det svenska samhället förändras dock hela tiden och det

återstår att se vad den sjunkande levnadsstandardens betydelse för sverigefinländska sjukvårdsarbetarnas attityder.

Tävlingens betydelse för sverigefinländare

Finländare är i allmänhet mycket traditions- och historiemedvetna människor. Detta avspeglas bl.a. i det att man i Finland har samlat arbetarminnen och folktradition i mycket stor omfattning. I invandrarsituation är frågan annorlunda. Rötterna till det förflutna rycks upp och materialet om den nya sverigefinländska kulturen som håller på att födas är mycket ringa. Insamlingstävlingar av minnen och tradition är i denna situation på många sätt ett mycket viktigt medel att fylla de av migrationen skapade luckorna.

Med hjälp av insamlingstävlingar av minnen och tradition är det möjligt att skaffa kunskaper om sverigefinländare som t.ex. inte finns tillgängliga i skriftliga källor. Sådana här traditionstävlingar är säkert också viktiga då det gäller att uppmärksamma sverigefinländarna, på hur viktigt förmedlandet av kulturtraditionen från en generation till en annan är.

Traditionstävlingar kan betraktas också från en kulturpolitisk synvinkel. De har betydelse för utvecklandet av varje sverigefinländares individuella kultur. Samtidigt kan traditionstävlingen också ge inspiration, till utvecklandet av en sverigefinländsk kultur. Press, radio och television kan utnyttja tävlingsresultaten eftersom materialet är oförentligt. Arkivets målsättning är också att publicera minnes- och traditionsmaterial.

(översättning från finska Markku Peura)

Noter

- 1) Ulla-Maija Peltonen, Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kansanrunousarkiston kilpakeruut sekä perinteen ja muistitiedon välinen suhde. Föreläsning i seminarium, som arkivet anordnade i Finlandshuset den 21 september 1985. Se även Ulla-Maija Peltonen, Työväen muistitieto ja perinne. Helsinki 1985.

- 2) Se bl.a. bibliografi över folkrörelseforskning utgiven av delegationen för folkrörelseforskning. Stockholm 1981.
- 3) Om insamlingstävlingen informerades bl.a. i följande tidningar: Stockholms läns landstings informationstidning för anställda och förtroendevalda, RSKL-lehti, Uusi Päivä, Liekki, Demokraatti, Suomen Sanomat, Finlands Nytt, Ruotsin Suomalainen, Viikkoviesti, Spången Suomalainen, Tehy, Rokuli, Siirtolainen ja Kirkko, Fris-Nytt, Siirtotyöläinen, fackförbundens informationstidningar.
- 4) Se även Arkiston tiedote 1985-09-21.
- 5) Rapport från invandrarprojektet "Fortsatt arbete" Nr. 3. Personalförvaltningen PA- planeringsavdelningen Maj 1982, s. 8 och 15.
- 6) Se "kaksikielisyys ansio vain paperilla". Viikkoviesti 1985.09.06. no 26. Se även personalfakta om invandrare i landstinget. PA-aktuellt november 1984, s.5.
- 7) Se "perinnekilpa avasi näköalan sairaalatyöhön", Viikkoviesti 1985:32 lisälehti och "sairaalän arki ei purnaa", Ruotsin Suomalainen 1985-10-17.
- 8) Insamlingstävlingen för finländska sjukvårdspersonal, bidrag 9/1985. Översatt från finska.
- 9) Insamlingstävlingen för finländska sjukvårdspersonal, bidrag 6/1985. Översatt från finska.
- 10) Se Invandrare i Stockholms län. Yrkeskarriär under 1970-talet. Stockholms läns landsting, Regionalplanekontoret Rapport 1985:3.
- 11) Se Insamlingstävlingen för finländska sjukvårdspersonal, bidrag 19/1985.
- 12) Se insamlingstävlingen för finländska sjukvårdspersonal, bidrag 5/1985.
- 13) Se tex Invandrare i Stockholms län. Hälsa och vård, Regionalplanekontoret Stockholms läns landsting. Rapport 85-8.
- 14) Insamlingstävlingen för finländska sjukvårdspersonal, bidrag 4/1985. Översatt från finska.
- 15) Se Invandrare i Stockholms län. Preliminär arbetsrapport från delprojektet, s. 18-22.
- 16) Insamlingstävlingen för finländska sjukvårdspersonal, bidrag 85/46. Översatt från finska.
- 17) Se om sverigefinländarnas historia: Mitt sa'finnen om Stockholm-glimtar ur finnarnas historia i Stockholm. Stockholm 1984 och Sven Nordlund, Finnarna. Den dolda historien. Redaktörer Ronny Ambjörnsson och David Gaunt. Malmö 1984.

Summary

The Swedish-Finnish Archives (Ruotsinsuomalaisien arkisto) arranged a lore-collecting competition in the spring of 1985 for Finnish hospital workers in the administrative district of Stockholm, Sweden. The competition was connected with the so-called Tradition Project of the archives, the purpose of which is, among other things, to assemble autobiographical material relating to the Finns living in Sweden.

Forty-eight persons took part in the competition. All told, they have written 300 pages. Among the entries are representatives of several different vocational groups, ranging from cleaning personnel and orderlies to medical staff.

Many of the entries are connected with

the care of long-term and mental patients. Both branches of hospitalwork have traditionally employed personnel of Finnish origin in the administrative district of Stockholm.

The entries in the contest deal with a large number of different themes: migration from Finland to Sweden, language barriers, slow advancement in professional service, etc. The earliest narratives begin in the late 1940s or the early 1950s.

The material obtained through the competition opens up an interesting perspective on the position of Finnish women in Swedish hospital workers started out empty-handed and without any formal education. Some of the women have nevertheless advanced by means of various courses and other training from cleaning woman or maid of all work to nurse's aid or even trained nurse.

Kveenitutkijat koolla Raisissa

Lokakuun 25. - 27. päivänä järjesti Norjan Tiedeakatemian Humanistinen toimikunta (Norsk Allmenvitenskapelig forskningsråd/Rådet for humanistisk forskning) Pohjois-Norjassa, Nordreisan kunnassa seminaarin, johon oli kutsuttu ne kieli- ja perinnetieteen tutkijat, jotka ovat työssään keskittyneet tutkimaan pohjoisnorjalaista suomalaisperäistä kulttuurivähemmistöä, ns. kveenejä. Seminaari liittyi NAVF:n laajempaan tutkimusprojektiin, jonka nimi on "Samisk og kvensk - språk, historie og kultur" ja jonka yhteydessä on jo pidetty kaksi seminaaria. Kun näiden seminaarien keskusteluteemat olivat käsitelleet lähinnä saamelaisen vähemmistön tutkimusongelmia, haluttiin norjalaisten ja suomalaisten tutkijoiden toivomusta noudattaen tällä kertaa keskittyä nimenomaan kveenivähemmistön kulttuuritutkimuksen ongelmiin.

Professori **Einar Niemi** Tromsan yliopistosta avasi seminaarin ja toi sille tervehdyksen Norjan tiedeviranomaisilta. Hän totesi, että suomalaiset ja norjalaiset perinnetieteilijät tekevät nyt ensi kertaa yhteistyösopimukseen perustuvaa humanistista tutkimusta. Tämän vuoksi on työlle asetettu ehkä liikaakin ennakko-odotuksia, mutta toisaalta sille on myös pyritty ohjaamaan toimintaedellytyksiä tavanomaista enemmän sen koeluonteisuuden vuoksi. Tähän mennessä näyttää yhteistyö eri tutkijoiden ja tutkimuslaitosten välillä kehittyneen hyvin: tutkimusten nyt lähestyessä raportointivaihetta selviää lopullisesti tämän laatuisen yhteistyön edut ja myös haitat.

Suomen Akatemian humanistisen toimikunnan terveiset esitti tutkija **Lassi Saresalo**, joka niin ikään totesi käynnissä olevan

yhteistyön merkittävyyden tulevaisuutta varten. Hänen mukaansa laitostason yhteistyömuodoissa olisi vielä kehittämisen mahdollisuuksia, mutta nykyisen kaltainen tutkimuksen rahoitusjärjestelmä aiheuttaa yhteistyölle selviä hallinnollisia esteitä.

Kveenien kielen tutkimus

Seminaarin työskentely jakaantui kolmeen asiaryhmään: kielitieteelliseen, perinnetieteelliseen ja historialliseen. Tutkija **Marjut Aikio** Suomen Akatemiasta käsitteli esitelmässään Pohjoiskalottia monikielisenä alueena ja esitti sekä saamelaisia että kveenejä koskevien esimerkkien avulla, kuinka hankala on käsitellä yksilötason etnisyyden määrittämistä nimenomaan kieleen perustuen. Monikielisillä alueilla kieli on vain yksi kriteeri etnisyyden määrittämisessä, eikä sen kautta välttämättä saada selville sitä primääriä viiteryhmää, johon ihminen tuntee samastuvansa ja johon hän haluaa samaistua. Aمانuensi **Anna-Riitta Lindgren** Tromssan yliopistosta kävi läpi kielitieteellisen tutkimusprojektin materiaalista tehtyjä osa-analyyssejä ja päätyi esityksessä näkemykseen, jonka mukaan eri kveenyhteisöissä varsin homogeeniselta lähtötasolta liikkeelle lähtenyt kielellinen erikoistuneisuus on johtanut useisiin paikallisiin murrevariaatioihin, jopa niin, että voidaan selvästi puhua kveenien paikalliskielestä. Toki murteiden muuttumisessa ja kielen sopeutumisessa uuteen ekologiseen ympäristöön voidaan nähdä myös kokonaiskulttuuria ja sen muutosta heijastavia tekijöitä, mutta tutkimuksen kannalta kiintoisiksi nousevat nimenomaan mainitut paikalliset "alamurteet".

Professori **Heikki Paunosen** (Tampereen yliopisto) esitys käsitteli Lindgrenin esitykseen hyvin liittyen sitä murretaustaa, joka oli vallitsevana kveenisiirtolaisuuden eri vaiheissa, lähinnä 1700-luvulla ja 1800-luvun puolivälissä.

Eira Söderholm Tromssasta ja **Irene Andreassen** Altan aluekorkeakoulusta esittelivät käynnissä olevia kielitieteellisiä tutkimuksiaan. Söderholm selvitti alkanutta monikielisen alueen paikannimistön keruuta ja Andreassen tutkimustaan kveenikielestä eräissä kalastukseen ja ruokatalouteen liittyvissä erityistilanteissa.

Historiallista ja rakennuskulttuuria koskevaa tutkimusta

Varsinaista kveeniväestön taustahistoriaan liittyvää tutkimusprojektia ei yhteistyösovimuksen puitteissa ole käynnissä. Tämä johtuu lähinnä siitä, että pohjoisnorjalainen paikallishistoriallinen tutkimus on selvittänyt asiaa "merellisestä" näkökulmasta, vastaanottajien kannalta varsin hyvin ja koska myös suomalainen historiantutkimus on vuosikymmenien saatossa luonut varsin hyvän kuvan tämän siirtolaisuuden historiallisesta kulusta. Oulun maakunta-arkiston johtajan **Samuli Onnelan** käynnissä olevaa tutkimusta muuttajien lähtöalueista esiteltiin myös seminaarissa. Professori **Einar Niemi** puolestaan tarkasteli "kveeni"-nimitystä ja totesi varhaisimpien selvitysten täydennykseksi sen nykyisin muuttuneen varsin pitkälle sisäryhmäkäsitteeksi. Vielä kymmenkunta vuotta sitten kveeni-käsite oli norjalaisten aliarvioima nimitys suomalaisperäiselle vähemmistöryhmälle. Tämä asenne oli kehittynyt norjalaisen kansallisuuspolitiikan myötä 1800-luvun lopulla ja sai huippunsa 1900-luvun alun norjalaistamispolitiikassa. Nyt ovat kveenit kuitenkin havahtumassa kulttuuriseen olemassaolonsa ja ovat samanaikaisesti ryhtyneet käyttämään omaa ryhmänimeään, johon liittyy nykyään positiivinen, omaa identiteettiä arvostava lataus.

Konservaattori **Håvard Dahl Bratrein** esitti historiallisiin dokumentteihin pohjau-

tuvan mielenkiintoisen kronikan Isovuonon perukassa asuneesta Mikkel Kveenistä (Olsen), joka oli rikas ja mahtava kauppias omana aikanaan: mielenkiitoinen pienkuva eräeseen kveenityyppiin.

Rakennushistoriasta kuultiin ja nähtiin kaksi esitystä. Professori, arkkitehti **Jorma Huusko** Oulusta kävi läpi Pohjois-Suomen rakennustyyppien historiaa ja muuttumista ja tätä esitystä täydensi Pohjois-Tromssan arkkitehdin **Ingebjörg Hagen** esitys suomalaisperäisen rakennuskulttuurin näkymisestä Ruijan asutuspisteissä. Sodan tuottamista tuhoista huolimatta Ruijassa lienee vieläkin riittävästi materiaalia laajemmankin rakennushistoriallisen tutkimuksen läpiviemiseksi ja suomalaisen siirtolaisuuden osuuden selvittämiseksi siinä: rakennushistoriallisia esityksiä tuki miellyttävällä tavalla viimeisenä kokouspäivänä tehty ekskursion Raisinlaakson suomalaisalueille.

Perinnetieteellistä tutkimusta

Turkulainen **Lassi Saressalo** käsitteli esitelmässään folkloristisen tutkimushankkeen materiaalikonkreetisuuksia ja otti tarkemman esittelyn kohteeksi erään sen osa-alueista: kansanuskon. Viitaten käynnissä oleviin pro gradutöihin hän hahmotteli kveenien uskomusperinteen muutosprosesseja, joiden hän katsoi olevan osa laajempaa yhteiskunnan rationaalistumisprosessia. Hän totesi mm, että osa uskomusperinteestä ei koskaan siirtynyt yli tuntureiden Ruijaan, osa taas korvautui varsin nopeasti norjalaisella aineksella. Joku osa perinteestä siirtyi mukana ja muodosti vallitsevan suomalaisen kokonaisuuden keskellä norjalaista perinnemaailmaa. Jotkut kveenien uskomusperinteen elementit ovat puolestaan suoraa lainaa norjalaisilta. Suuri kysymys, johon opiskelijat töissä joutuvat vastaamaan kukin oman aineistonsa perusteella on yksinkertaisesti: Miksi? Työt muodostavat kokonaisuuden, jossa voidaan soveltaa folkloristiikan uusia paradigmoja, mutta samalla myös kehittää vanhoja tutkimusnäkökulmia.

Tutkija **Venke Olsen** Tromssan Museosta

esitteli perinnemateriaalien perusteella itäisen ja läntisen kveenialueen ominaispiirteitä ja päätyi peräänkuuluttamaan laajan etnologisen tiedoston keräämistä tutkimusalueelta. Tämä herätti hieman hämmennystä; olihan se juuri ollut norjalaisen perinnetieteellisen osapuolen keskeinen tehtävä yhteistyöprojektissa.

Folkloristisen tutkimuksen eräänä osaluueena esitteli tutkija **Tuula Kantola** Turusta käynnissä olevaa kveenien kansanmusiikkiperinteen keruuta ja tutkimusta. Tätä työtä tekevät yhdessä Turun yliopiston kulttuurientutkimuksen laitos ja Nordnorsk Folke-musikksamling Tromssasta. Suuren keruutyön tutkimusta varten on tehnyt sodankyläläinen **Matti Yli-Tepsa**. Hänen perustavaa laatua olevasta keruustaan on tutkijoiden helppo jatkaa ja viedä työtä yhä tutkimuksellisempaan suuntaan.

Toisen kansanmusiikkia käsittelevän esityksen piti norjalainen tutkija **Ola Graff**, joka puolestaan hahmotteli kansanmusiikin keruun ongelmia suomenkielisessä yhteisössä, itse norjaa puhuen. Hän esitti myös näytteitä kentältä kerätyistä lauluperinteistä ja siitä sovitetusta "uudesta" kansanmusiikista.

Seminaarin yhteydessä oli järjestetty mahdollisuus projektin materiaalia käyttävien pro gradutöitä tekevien opiskelijoiden tapaamiseen. Suomesta olivat humanistisen toimikunnan tuella seminaariin matkustaneet HuK:t **Pasi Enges**, **Altti Koivisto** ja **Salla Taavetti**, jotka täällä ensi kerran saivat verrata omia tutkimuslähtökohtiaan muiden tutkijoiden ja norjalaisten magistergrad-opiskelijoiden kanssa.

Työntäyteisen viikonlopun kruunasi vielä tutkimusprojektien tutkijoiden sisäinen kokous, jossa keskusteltiin yhteistyön jatkomahdollisuuksista ja keskityttiin myös eräseen keskeiseen teoreettiseen, kentällä jo käytännöllisperäiseen kysymykseen: "Millainen vähemmistöryhmä kveenit ovat?" Tee-

masta alusti Lassi Saressalo.

Tutkimusta ja vähemmistökysymyksiä

Professori **Einar Niemi** nosti seminaarin lopuksi esiin sen positiivisen ja yhteistyöhakuisen hengen, joka Raisissa oli vallinnut. Hän totesi itse historian tutkijana olevansa erittäin tyytyväinen kieli- ja perinteetutkimuksen tähänastisiin tuloksiin ja piti tutkimuksen ja kentän yhteistyön ansiona sitä, että huolimatta aineistollisista ja metodologista eroavuuksista kaikki seminaarissa esityksensä pitäneet olivat koko ajan puhuneet samasta asiasta: suomalaisperäisen kulttuurin muuttumisesta Pohjois-Norjassa kveenikulttuuriksi.

Tätä tutkimuksellista näkemystä tukivat seminaariin osallistuneet ruijansuomalaiset, kveenit itse. Monissa puheenvuoroissaan he toivat esiin näkemyksensä siitä, että kveeneille norjalaisina on saatava sama oikeus, mikä kaikilla muillakin norjalaisilla on: oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin. He olivat valmiit kokoamaan hajanaiselta kveenialueelta työryhmiä, jotka väestön omin ehdoin lähtisivät liikkeelle identiteetin vahvistamistyöhön. Konkreettisenä esimerkkinä tästä tuotiin esiin ajankohtainen kysymys suomen kielen mahdollisuudesta olla opettajiksi valmistuvien pätevyyttä lisäävä kieli. Tämä mahdollisuus oli juuri esitetty poistettavaksi. Toisena konkreettisenä esimerkkinä norjalaistamisprosessin jatkumisesta todettiin se, että norjan koulujen oppisisältösuunnitelmista oli juuri poistettu viimeinenkin maininta kveeneistä; maininta, joka oli antanut ennen edes pienen oikeutuksen olla olemassa. Seminaarilaiset allekirjoittivat yksityishenkilöinä näihin kysymyksiin liittyvät kannanotot.

Lassi Saressalo.

KIRJALLISUUSESITTELYJÄ

European Immigration Policy; A Comparative Study, edited by Tomas Hammar, Cambridge University Press 1985, p. 319.

This book presents a comparative analysis of immigration policy of six European countries which have experienced a large-scale postwar immigration, viz. Sweden, the Netherlands, Great Britain, France, Switzerland and the Federal

Republic of Germany. The study is based on a series of conferences and each author has written one chapter about his own country's immigration policy.

The authors are well-known experts in their fields. Tomas Hammar, the editor of the book, writes about Swedish immigration policy. Until the year 1930 Sweden was a country of emigration. Since the WW II Sweden has been a major country

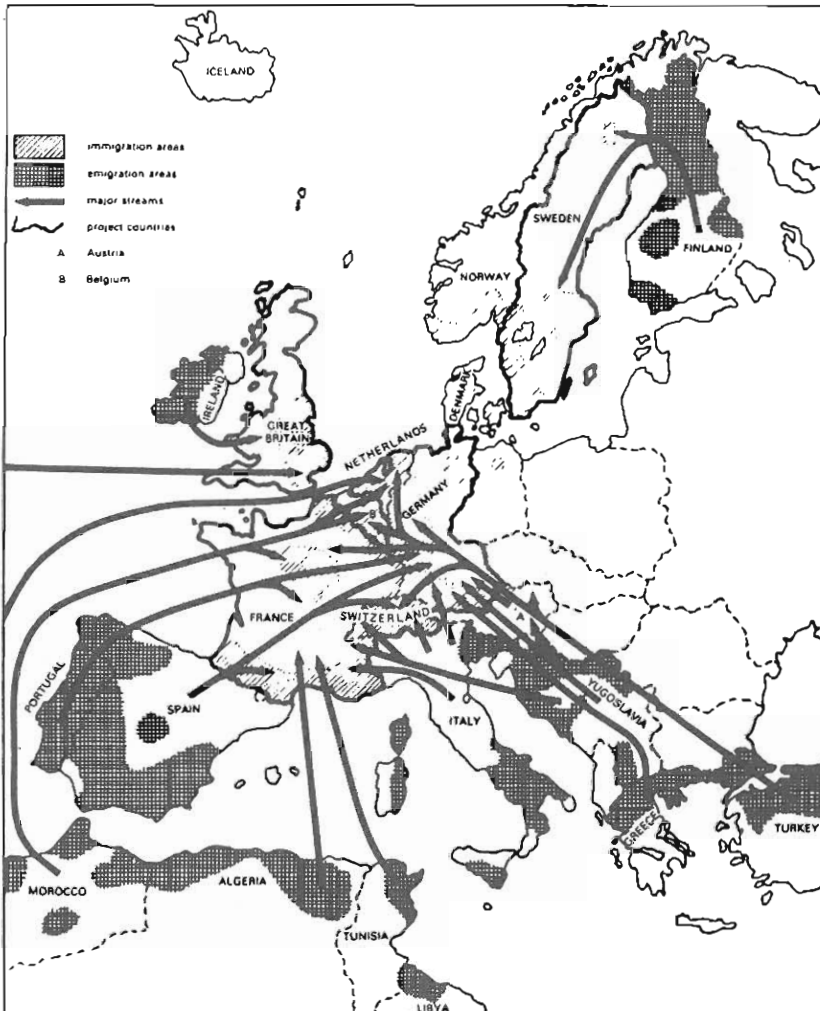

Figure 1.1. Postwar migration to Europe

of immigration especially from Finland. Sweden has never had a system similar to the "questworker" programs of other European countries. Sweden tends to believe that every resident foreign citizen plans to stay for good.

Han B. Entzinger deals with the Netherlands immigration policy. The Dutch people has for centuries settled in many overseas colonies. The long tradition of in- and out-migration is a conspicuous feature of Dutch migration movements. Today there are well over one million people who themselves or their parents migrated to the Netherlands since WW II, constituting 8 per cent of the whole population. Half of them are people from the former Dutch colonies. Consequently a feature of Dutch immigration policy has been its heterogeneity. The liberal Dutch admission policy was based on the presumption that immigrants would be staying only temporarily. This idea was not dropped until the late 1970's when the admission regulations became stricter and there was a need for developing a coordinated immigrant policy to ensure that immigrants would participate more fully in Dutch society.

Zig Layton-Henry writes about the British immigration policy. Like many other European countries Britain has traditionally been a country of emigration. The depression between the wars caused a change in the balance of migration and the net flow became an inward one. The expansion of the British economy in the 1950's and 1960's created a substantial shortage of labor especially for unskilled or semiskilled workers, many from the former Commonwealth countries. An interesting contrast between Britain and other major European countries like France and Germany was the lack of government planning and involvement in immigration policy once the migration developed. British immigration policy has been "ad hoc" and reactive rather than centrally planned and managed. Since 1962 the policy of successive governments has been to institute tighter and tighter controls in an attempt to end the primary immigration of non-white immigrants from the New Commonwealth but at the same time allow the secondary immigration of close dependants. This policy has been justified on the grounds that equality and integration can only proceed smoothly for the ethnic minorities if the public is assured that New Commonwealth immigration is strictly controlled. The present conservative government has shifted the emphasis of its central strategy from immigration to nationality. In short, Britain has been slow to develop an immigrant policy.

Gilles Verbunt reviews French immigration policy. France has a long tradition of immigration especially since the second half of the 19th century. The low birth rate and periodic labour shortages have served to motivate immigration. "We called

workers and human beings came" characterizes also the French policy until 1974 when the laissez-faire policy towards immigration was finally abandoned. New institutions were created to improve the reception of immigrants, to promote immigrant cultures, and to improve relations between immigrants and French natives. Because of lack of financial sources only some of these measures have been effective. In 1977 there was also introduced a new immigrant policy to help immigrants to return to their countries of origin if they wanted to do so. In the 1980's the major attention has been focused on the short-term aims for restoring to immigrants their elementary rights and abolishing the arbitrariness characterized the earlier policy.

The immigration policy of the Federal Republic of Germany is dealt by Hartmut Esser and Hermann Korte. Until the late 19th century also Germany was mainly an emigration country. Already after 1871 the first manpower shortage occurred in the eastern provinces of Prussia, and Poles were employed from Russia and Austria. In 1894 the entry of Polish workers was authorized as seasonal workers. The WW I brought about a drastic change in the policy towards Polish workers. Passports were made compulsory to prevent their leaving the country. With the breakdown of the German Empire and subsequent economic problems there was no significant employment of foreign labor in the Weimar Republic. In the phase of National Socialism the economic revival from 1934 brought about a rise in the number of foreign workers. By the year 1945 appr. 8,000,000 foreigners worked in the German Reich. After the war this caused a problem: how to treat with the former forced labor who did not return home. In 1951 the legal equality was guaranteed to those who remained in Germany. From 1961 labor shortage caused recruitment of foreign labor. This marked the beginning of the "uncontrolled expansion" of immigrant labor until the recruitment stop in November 1973. The stay of immigrant workers was regarded as temporary. After the economic recovery in 1967 the number of foreign workers reached a peak of 2,6 million in 1973. Including the family members the total number was nearly 4 million. In 1981 the foreign population of 4,6 million constitutes 7,7 per cent of the total population of FRG.

The first generation can no longer be considered "guestworkers" as the average length of stay is about 10 years. Nevertheless the Federal Government has officially emphasized that the FRG is not an "immigration country". The residence of 4,6 million foreigners is regarded as a temporary phenomenon. Measures have been directed towards stopping the further immigration of youths and elderly family members. The right to reside

in the FRG depends on the possession of a residence permit. Generally speaking, according to the tradition of the German Reich, the FRG has never had a long-term and coordinated immigration policy.

Hans-Joachim Hoffmann-Nowotny writes about the immigration policy of Switzerland which had a major immigration in the second half of the 19th century. Foreign population increased steadily and reached a peak in 1914 when foreigners constituted 15,5 per cent of the total population. In 1900 *ius soli* was introduced to make children born in Switzerland of foreign parents automatically Swiss citizens. The first wave of immigration was composed largely of people recruited from the neighbouring countries. Immediately after the WW I a new wave of immigration began and reached a peak of over a million in 1974; 16,8 per cent of the population. The Swiss attitude towards immigrants can be described as follows: foreigners are meant to work, behave in an unobtrusive manner and adapt themselves to Swiss conditions. After the middle of the 1960's immigration regulation became more restrictive and internal control became more liberal. However, in Switzerland there is no "immigrant policy" in the strict sense of the term. This according to the Swiss tradition of *laissez-faire*. Switzerland is not regarded as an "immigration" country. There was no need for any special policy as immigration was considered only a temporary phenomenon. Although in the treatment of foreigners there has not been any special measures on their behalf, some progress has been made. One recently formulated aim has been to give all foreigners equal social rights on the labor market. There are also many organizations for counseling and help at the disposal of foreigners, and especially for refugees. According to the author foreigners in Switzerland seem better integrated and assimilated than foreigners in Germany.

X X X

After the presentation of the situation in the six countries Tomas Hammar makes a comparative analysis. Immigration policy has progressed along similar lines in all the project countries. From the

middle of the 19th century to the WW I major features were economic liberalism and political nationalism. A feature of the period was the huge European emigration to other continents. Between the wars nationalistic feelings affected immigration policies. The U.S.A. imposed the quota laws in the 1920's to reduce immigration drastically.

Following the WW II a radical change occurred in the immigration policies of European countries. Millions of people were uprooted but on the other hand there was a pressing need to rebuild destroyed areas requiring a good supply of labor. Rapid economic growth led to recruiting foreign labor in Great Britain, France and Germany. The Netherlands, Switzerland and Sweden met their manpower needs mostly through spontaneous immigration. The turning point was the period of 1970-74 mainly due to the economic downturn after the oil crisis. Immigration of labor force reduced drastically, although family immigration and the acceptance of refugees has continued.

The last section of the book deals with immigration regulation and aliens control. Germany and Switzerland can be called guestworker systems while Great Britain and Sweden represent systems of permanent immigration. France and the Netherlands fall between these two poles. Although the foreign populations grew quickly immigrant policy began to develop slowly in these countries. It started later in the guestworker countries than in the countries of permanent immigration. Hammar points out the importance of immigrants themselves in the formation of immigration policy in these six European project countries. At the present a task ahead is to provide a decent standard of living for both the first and second generation of the immigrant minorities.

"European immigration policy" of the six countries of extensive postwar immigration is an excellent contribution in a long neglected field of migration research. In the future there is an obvious need for more comparative studies e.g. about the "emigration policy" of the countries like Yugoslavia, Ireland, Finland etc. experiencing heavy losses of population through emigration.

Olavi Koivukangas

Utopiasiiirtolaisuus

Teuvo Peltoniemi, Kohti parempaa maailmaa, Otava, Helsinki 1985, s. 240.

Johtuneeko Aatamin ja Eevan kadottamasta paratiisista se, että ihmistä on aina kiehtonut ajatus onnelasta, paikasta, jossa elettäisiin vapaina huolista ja rahanhimmasta, vapaana kaikenlaisesta vainosta, riistosta ja sorrosta. Myös totisina torvensoittajina pidetyt suomalaiset ovat tempautuneet milloin minkin aatteen mukaan maailmaa parantamaan.

Ensimmäinen kokonaisuus tästä vähän tunnetusta aiheesta on valt.liis. Teuvo Peltoniemen juuri ilmestynyt teos, joka kuvaa 18:aa eri puolilla maailmaa ollutta suomalaisten perustamaa ihanneyhteisöä tai ainakin sen tapaista yritystä alkaen August Nordensköldin osallistumisesta "Uuden Jerusalemin" hankkeeseen Sierra Leonessa v. 1792 aina Jokioisten Emmausliikkeeseen saakka. Tunnetuin suomalaisutopisti on Matti Kurikka, joka vuosisadan vaihteessa yritti ensin perustaa "Kalevan Kansaa" -ihanneyhteisöä Australiaan ja myöhemmin paremmin menestyneen "Sointulan" Vancouveriin, Kanadaan. Tämän jälkeen suomalaisten utopiayhdyskuntien painopiste siirtyi latinalaiseen Amerikkaan, tunnetuimpina paroni Arthur Thesleffin vuonna 1906 perustama Colonia Finlandesa Argentiinassa ja Toivo Uusikallion vegetaristien Fazenda Penedo Brasiliassa 1920-luvun lopulla.

Australiaan v. 1899-1900 yritettyä ihanneyhdyskuntaa tarkastellaan seuraavassa tarkemmin.

Vuosisadan vaihteessa monet Englannin dominiot yrittivät houkutellessa siirtolaisia mm. tarjoamalla ilmaisen matkan Englannista määränpäähen. Kun Englannista ei ollut lähtijöitä tarpeeksi, Queenslandin osavaltio tarjosi v. 1899 ilmaisen matkan Queenslandiin. Tehokas värväyskampanja ulotettiin Suomeen saakka. Suomalaista työväestöä erityisesti viehätti Queenslandissa vallassa ollut työ-

väenpuolueen hallitus. Lähes 200 suomalaista käytti tätä ilmaista matkaa hyväkseen vajaan vuoden aikana. Tähän ryhmään kuului erään lähteen mukaan 78 Matti Kurikan kannattajaa, jotka saapuivat perustamaan ihanneyhteiskuntaa, "Kalevan Kansaa", Australiaan. Sopivaa paikkaa ei kuitenkaan löytynyt ja vuoden 1900 alkupuolella Matti Kurikka kannattajineen oli hakkaamassa ratapölkkyjä Chillagoen rautatietyömaalla. Suomalaisten telttakylää kutsuttiin "Eldoradoksi" ja Kurikan johtamana se oli eräänlainen ihanneyhteiskunta tai osuustoimintayritys. Kurikan urakat osoittautuivat huonoiksi ja monet suomalaisista eivät olleet tottuneet raskaaseen työhön. Pian suomalaiset alkoivat kärsiä puutetta ja joukko hajosi kiroten johtajansa.

Opiskellessani Australiassa haastattelin v. 1970 Brisbanessa Mrs. Aino Hirmukalliota, joka pikku-tyttönsä oli kuulunut tähän joukkoon. Suurin osa Chillagoen telttaleiriä koskevista tiedoista on peräisin häneltä. Samoin kuin "kurikkalaisten laulu", joka päättyi sanoihin: "Näkemiin Australia - sinä helvetin maa." Myöhemmin monet Kurikan kannattajista asettuivat Nambouriin lähelle Brisbaneä viljelemään sokeria. Useimmat seurasivat Kanadaan Matti Kurikkaa, joka oli saanut sikäläisiltä kaivosmiehiltä kutsun ja myöhemmin matkarahat tulla perustamaan yhteisömuotoon perustuva suomalaisyhteisö - myöhempi Sointula.

"Kohti parempaa maailmaa" on mielenkiintoinen lähinnä suurelle yleisölle tarkoitettu yleisesitys tästä suomalaisen siirtolaisuuden vähemmän tunnetusta puolesta. Se perustuu suurelta osin erikoistutkimuksiin, mutta sisältää runsaasti myös uutta tietoa suomalaisiirtolaisten vaiheista maapallon jokaisessa maanosassa. Kirjan hyvä ulkoasu ja runsas kuvitus ovat sopusoinnussa sujuvasti kirjoitetun sisällön kanssa.

Olavi Koivukangas

SIIRTOLAISASIAIN NEUVOTTELUKUNNAN MIETINTÖ VIII

Ehdotus siirtolaisuuspoliittiseksi tutkimusohjelmaksi vuosiksi 1986-1990

BETÄNKANDE VIII AVGIVET AV DELEGATIONEN FÖR EMIGRANTÄRENDEN

Förslag till migrationspolitiskt forskningsprogram för åren 1986-1990

Komiteanmietintö - Kommittébetänkande 1985:47
Helsinki - Helsingfors 1985

ISBN 951-46-7839-7

ISSN 0356-9470

SIIRTOLAISASIAIN NEUVOTTELUKUNNAN MIETINTÖ IX

Siirtolaisuus ja tiedotus

BETÄNKANDE IX AVGIVET AV DELEGATIONEN FÖR EMIGRANTÄRENDEN

Migration och information

Komiteanmietintö - Kommittébetänkande 1985:52
Helsinki - Helsingfors 1985

ISBN 951-46-7839-7

ISSN 0356-9470

Valtioneuvosto asetti ulkoasiainministeriön esittelystä marraskuun 19. päivänä 1970 siirtolaisasiain neuvottelukunnan selvittämään siirtolaisuudesta niin kotimaassa kuin ulkosuomalaisien keskuudessa aiheutuvia ongelmia ja esittämään toimenpidesuosituksia, jotta nämä ongelmat voitaisiin riittävästi ottaa huomioon maassamme harjoitettavassa yhteiskuntapolitiikassa. Asiain luonteesta johtuen neuvottelukunnasta tehtiin pysyväisluonteinen elin, joka sai tehtäväkseen:

- seurata siirtolaisuuden ja ulkosuomalaisien olojen kehitystä,
- selvittää siirtolaisuuden vaikutuksia ja siihen vaikuttavia tekijöitä,
- toimia siirtolaisvälityksestä annetun lain tarkoittamana neuvottelukuntana työvoimaministeriön avustamiseksi siirtolaisvälitystä koskevissa asioissa sekä
- antaa valtioneuvostolle, ministeriöille ja tarvittaessa muillekin viranomaisille lausuntoja sekä tehdä ehdotuksia siirtolaisuutta koskevissa tai siihen liittyvissä asioissa.

Valtioneuvoston 30.11.1972 tekemän päätöksen mukaisesti neuvottelukunta siirtyi ulkoasiainministeriön alaisuudesta työvoimaministeriön alaisuuteen 1.1.1973 lukien.

Neuvottelukunta on toimintansa aikana luovuttanut yhdeksän mietintöä (Komiteanmietinnöt 1972:B 119, 1974:64, 1976:49, 1976:81, 1980:63, 1981:60, 1982:14, 1985:47, 1985:52).

Äskettäin luovutetun siirtolaisasiain neuvottelukunnan kahdeksannen mietinnön, "Ehdotus siirtolaisuuspoliittiseksi tutkimusohjelmaksi vuosiksi

1986-90", tavoitteena on antaa päätöksentekijöille kokonaiskuva valtionhallinnon siirtolaisuustutkimustoiminnasta, suuntaamisesta ja kehittämistarpeista 1980-luvun loppupuoliskolla sekä edistää siirtolaisuusasioiden kanssa toimivien eri hallinnonalojen ja -tahojen vuorovaikutusta siirtolaisuuteen liittyvästä tutkimuksesta. Myös valtioneuvoston tiede- ja teknologiapolitiittinen selonteko tukee neuvottelukunnan asettamia tavoitteita.

Ohjelman tavoitteena on siten tehostaa valtionhallinnon siirtolaisuustutkimustoiminnan suunnittelua, tutkimustulosten hyödyntämistä ja kansainvälistä tutkimusyhteistyötä sekä edesauttaa tutkimustyön suuntaamista paremmin hallinnon tarpeita vastaavaksi.

Tutkimuslaitoksia, tutkijoita ja tutkimusympäristöä koskevat ehdotukset ohjelmassa

- Korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten tulisi voida keskittyä ns. perustutkimukseen.
- Eri hallinnonalojen tulisi tilaustutkimuksessaan ottaa huomioon tutkimustradition aikaansaannin tärkeys ja pyrkiä toteuttamaan myös pitkäaikaisia ja laaja-alaisia tutkimusprojekteja joko yhteistyössä tai Suomen Akatemian kanssa.
- Siirtolaisuusinstituuttiin tulisi perustaa ainakin yksi vakinaisen tutkijan toimi erityisalueena siirtolaisuuden yhteiskuntatieteellinen tutkimus.
- Siirtolaisuusinstituutin kirjaston toimintaa tulisi edistää. Kiireisimpänä tehtävänä on pidettävä atk-pohjaisen tutkimusrakisterin luomista ja kehittämistä osaksi yleistä tieteellistä kirjasto- ja informaatiojärjestelmää.
- Pohjoismaiden ulkopuolelle suuntautuvien muuttojen rekisteröintiä tulisi parantaa.
- Tilastokeskuksen työvoimatiedusteluun tulisi saada muutama kysymys haastateltavan muutosuunnitelmista.
- Siirtolaisuusintituutin "Siirtolaisuus - Migration"-lehteen tulisi saada enemmän tieteellisiä artikkeleja.
- Kotimaisista ja kansainvälisistä tutkijajärjestelmistä tulisi aikaansaada säännöllinen tapahtuma.

Suomen siirtolaisuuspolitiikan yleistavoitteena on siirtolaisnäkökulman huomioiminen yhteiskunnallisen päätöksenteon eri tasoilla. Tämä puolestaan edellyttää, että siirtolaisuuden kehityksestä ja sille luonteenomaisista piirteistä on aina käytettävissä ajankohtaista tietoa.

Ulkomailla asuu yli miljoona suomalaista syntyperää olevaa henkilöä. Neuvottelukunta toteaa IX mietinnössään "Siirtolaisuus ja tiedotus", että tiedonsaanti suomalaisesta yhteiskunnasta on aina tarpeellista, ulkosuomalaisille, Suomeen palaaville

sekä Suomeen muuttaville ulkomaalaisille.

Siirtolaisuutta koskeva tiedotustoiminta on valtion virallisen siirtolaisuuspolitiikan väline. Se on palvellut siirtolaisuuspolitiikan kulloisiakin tavoitteita. Suomen virallisen tiedotustoiminnan voidaan todeta vuosikymmenten aikana vaihdelleen maastamuutosta varoittavasta mahdollisimman neutraaliin ja totuudenmukaiseen tiedottamiseen sekä paluumuuttoon voimakkaasti kannustavasta linjasta Suomen oloista tiedottamiseen.

Tiedotustoiminnalla edistetään ulkosuomalaisien mahdollisuuksia oman kulttuuri-identiteetin

säilyttämiseen. Tällöin he voivat samalla osaltaan toimia Suomi-tietouden levittäjinä asuinmaassaan ja välittävät tietoa vastaavasti myös Suomeen.

Yksilön kannalta onnistuneen muuttamisen edellytyksenä on riittävän ja oikean tiedon saaminen kohdemaan olosuhteista. Neuvottelukunta onkin työssään todennut, ettei olennaista siirtolaisten palveluissa tarvittavaa tietoa varsinaisesti puutu. Ongelmana on sen sijaan tiedon jakelun organisatorinen hajanaisuus. Myös tiedon perillemenoon tulisi kiinnittää erityistä huomiota.

JOULUNA

*"Hyvä Tuomas Joulun tuopi."
Näin ne haastoi harvallensa,
Verkallensa virkkaeli,
Kansan miehet kertoeli,
Saattaen sulosanoman
Joulujuhlan joudunnasta
Suomen suurille saloille,
Kalevalan kankahille.
Tämä touhun toi tulisen,
Antoi kiiirehen kipakan
Riennätellä, joudutella,
Valmistua vikkellästi
Viettämähän valonjuhlaa,
Joulujuhlaa jaloa.
Kukin koittavi parastaan
Vakaisesti varustella,
Syötävätä saatavaksi,
Kunnon kaljat juotavaksi
Juhlapäivien varaksi;
Kinkut sievät ja soreat,
Keitokset kaikenlaiset.*

*Jo on kuusi koristeltu,
Kynttilöity, kaunisteltu
Tuomaan tunnetta tupahan,
Joulun henkeä jaloa.
Istutaan jo iltaselle,
Tuodaan lahjat oivalliset
Nähtäväksi, saatavaksi,
Kaikille iki-iloksi.
Vaari vanha viimeiseksi
Ottaa kirjan kunnollisen,
Perheraamatun rotevan,
Josta joukolle lukevi,
Päivän tekstistä puhuvi,
Joulurauhaa toivottaapi.
Näin ol' tapa ennen muinoin,
Lasna piennä ollessani,
Paitaressuna pahaisna.
Enään muistossa elävä,
Mielimietteissä kuvana
Suomen sulo joulujuhla.
ANTTI.*

Runo on julkaistu New Yorkin Uutisten Joulu-Viestissä 1924. (Siirtolaisuusinstituutin Arkisto)

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN KIRJASTOON SAAPUNEITA JULKAISUJA PUBLICATIONS RECEIVED

Muuttoliikekirjallisuus

Arbetsmarknad och arbetsmarknadspolitik i Norden i 1984. Työmarkkinat ja työmarkkinapolitiikka pohjoismaissa vuonna 1984. Nordisk Ministerråd, NAUT-rapport 1985:6. Oslo 1985. 206 s.

Arbete och löner. Invandrare i Stockholms län, 4. Stockholm 1985. 100 s.

Beredskabsarbejde og jobskabelse. Työllisyystyöt ja työpaikkojen luominen. Nordisk Ministerråd, NAUT-rapport 1985:7. Oslo 1985. 127 s.

Bra och dåligt i Sverige. Invandrare i Stockholms län, 6. Stockholm 1985. 38 s.

Drömmen om Amerika. Nationalmuseet 1984; Forhistorisk museum Moesgaard 1985. Århus 1984. 112 s.

Finlandshjälpen. Beretning fra Centralkomiteen for Finlandshjälpen 1940-1941 ja 1941-1949. København 1949. 60 s.

GIERTSEN, Hedda & LARSEN, Guri, Minoriteter og det Norske samfunn. Forslag til et forskningsprogram om innvandrere og maktsstrukturer. Kommunal- og arbeidsdepartementet. Oslo 1984. 114 s.

HAMMAR, Tomas (ed.), European immigration policy. A comparative study. Cambridge University Press 1985. 313 s.

Housing conditions. Invandrare i Stockholms län, 7. Stockholm 1985. 80 s.

Hälsa och vård. Invandrare i Stockholm län, 8. Stockholm 1985. 82 s.

JOKINEN, Teppo, Turun muuttoliike vuosina 1951-1980. Turku 1985. 186 s.

KOIVUSILTA, Leena, Huitisten muuttoliike vuonna 1981. Turun yliopisto, sosiaalipolitiikka, Pro gradu -tutkielma, tammikuu 1985. 83 s. + liitteet.

KORKIASAARI, Jouni, Returnees from Sweden to Finland in 1980-81. Siirtolaisuustutkimuksia n:o 18, Työvoimaministeriö. Helsinki 1985. 133 s.

Kvinnor och migration ett europeiskt perspektiv. Svensk bearbetning av rapporten "Women and Migration in a European Perspective" av Eva Lundberg Lithman. Stockholm 1985. 86 s.

KÄLLSTRÖM, Roger & MALINEN, Vuokko, Det två språkiga högstadiet i Göteborg läsåret 1984-85. SPRINS-projektet, Rapport 30. Göteborgs Universitet 1985. 41 s.

Minnesotan 100-vuotis Juhla-album 1858-1958. Minnesota 1958. 53 s.

Muuttoliike Lahdesta naapurikuntiin v. 1975-79. Lahden kaupunkisuunnitteluviraston tutkimuksia ja selvityksiä B9/1981. Lahti 1981. 74 s. + liitteet.

NATCHEV, Eija & SIREN, Ulla, Till vilka språkmiljöer föds barn år 1985?. En undersökning i Stockholms stad. Stockholm 1985. 105 s. + liitteet.

NAUCLER, Kerstin, "James Borg, det är en duktig man..." Om skillnader i barns samtal med barn och med vuxna. SPRINS-projektet, Rapport 29. Projektet Hemspråket i förskolan, HiF-rapport 6. Göteborgs universitet 1985. 54 s. + liitteet.

Nordisk demografi, årgång 14 - 1983/1984. Organ för nordisk demografisk förening. Köpenhamn 1985.

OLIN-FAHLE, Anja, Finnish: Persistence of ethnicity in urban America. A dissertation in the Department of Anthropology submitted to the faculty of the Graduate School of Arts and Sciences in partial fulfillment of the requirements of the degree of Doctorate of Philosophy at New Yorks University. June 1983. 247 s.

PELTONIEMI, Teuvo, Kohti parempaa maailmaa. Suomalaisten ihannesiirtokunnat 1700-luvulta nykypäivään. Keuruu 1985. 240 s.

RAUTALIN, Marja-Leena, Ruotsinsuomalaisten kirjastopalvelut. Kirjastotieteen ja informatiikan pro gradu -tutkielma. Tampere 1976. 72 s.

RAVENSTEIN, E. G., The Laws of Migration. Journal of the Statistical Society, Vol XLVIII, part II. June 1885. 305 s.

SALMINEN, Jouko, Hervannan sisäinen muuttoliike. Tampereen kaupungin tutkimuksia ja selvityksiä 47, 1985. 123 s.

Siirtolaisten oikeuksia käsittelevä neuvottelupäivä 10.4.1985, Koningstedt. Ulkoasiainministeriö, Siirtolaisasiain neuvottelukunta. 16 s.

SILLANPÄÄ, Lennard, Finns; Danes; Norwegians; Icelanders. Articles in The Canadian Family Tree, Canada's Peoples. Ottawa: Secretary of State, 1979.

SILLANPÄÄ, Lennard, The Political Behaviour of Canadians of Finnish Descent in the District of Sudbury. A licentiate thesis in political science. Faculty of Social Sciences, University of Helsinki.

Submitted with revision January 1976. 145 s.
SIMPANEN, Matti, Turun lähtömuuttotutkimus. Turusta vuonna 1984 muualle Suomeen muuttaneet. Siirtolaisuusinstituutti, Tutkimuksia n:o 4. Turku 1985. 108 s.
VIRTANEN, Keijo & HEIKKONEN, Esko, Amerikkalaisen kulttuurin leviäminen Suomeen. Tutkimusraportti Suomen Akatemian tukemasta projektista. Turun yliopiston historian laitos, julkaisuja n:o 15. Turku 1985. 178 s.
VÄHÄ-KOUVOLA, Eija, Ruotsista palanneiden työpaikan hankinta, työhön sijoittuminen ja työolot. Turun yliopisto, taloustieteen ja sosiaalipoliitiikan laitos, laudatur-tutkimus. Joulukuun 1983. 118 s. + liitteet.
Yrkeskarriärer under 70-talet. Invandrare i Stockholms län, 3. Stockholms läns landsting/Regionplanekontoret. Stockholm 1985. 182 s.

Muut julkaisut

ALAVA, Ilkka, Ammatillinen jousto ja teknologian kehitys. Työvoimaministeriö, Suunnitteluosasto, Työvoimapolitiittisia selvityksiä n:o 62. Helsinki 1985. 121 s.
Asuntovarauma 1980. Seutus suunnittelun keskusliitto, julkaisu A 58. Asuntohallitus. Helsinki 1985. 116 s. + liitteet.
KINNUNEN BRUUN, Sinikka, Tanskalainen galoppi. 21 kulttuurivaikuttajaa taiteen eri aloilta. Savonlinna 1983. 201 s.
CRONBERG, Tarja, Työ, aika ja asuminen tietoyhteiskunnassa. Asuntohallitus, Valtion painatuskeskus. Helsinki 1985. 125 s.
Higher education in Finland. Guide for Foreign Students, 1985. Ministry of Education. Helsinki 1985. 232 s.
HONKANEN, Pekka; KOSKINEN, Jaakko; WILSKA, Osmo, Ymmärrä oikein tietotekniikka. Loimaa 1983. 145 s.
JYLHÄ, Marja, Oman terveyden kokeminen eläkeiässä. Acta Universitatis Tamperensis, SER. A, VOL. 195. Vammala 1985. 221 s. + liitteet.
JÄRVINEN, Annikki, Lääketieteen opiskelijoiden tieteellisiä ja ammatillisia käsityksiä koskeva seuranta tutkimus. Acta Universitatis Tamperensis, SER. A, VOL. 197. Tampere 1985. 169 s. + liitteet.
KÄÄRIÄINEN, Juha, Sosiaalisten ongelmien alueellisesta esiintymisestä Helsingissä. Esitutkimus. TILK 1985:4. Helsinki 1985. 49 s. + liitteet.
LANKINEN, Markku, Helsingin tuleva väestökehitys ja asunontarve vuoteen 2000. TILK 1985: 5. Helsinki 1985. 49 s. + liitteet.
MANNI, Eeva & TUOMISTO, Jukka (toim.), Humanistin teemojen tuntumassa. Acta Universitatis Tamperensis, SER. A, VOL. 196. Vammala 1985. 220 s.
NIEMI, Timo, Conversion of Flat Files and Hierarchical Data Bases. Acta Universitatis Tamperensis, SER. A, VOL. 194. Tampere 1985. 43 s.
NÄTTI, Jouko, Osa-aikatyön kasvunäkymät Suomessa. Työvoimaministeriön työvoimapolitiittisia selvityksiä n:o 53. Helsinki 1983. 163 s.
Pienteollisuus työpaikkana ja pienteollisuustyöläisen asema. Turun ja Porin läänin teollisuustoimikunta, julkaisu n:o 5. Turku 1983. 84 s.
SANTAKARI, Tuuli, Projektityömaan sosiaaliset ongelmat ja niiden lievittäminen. Sosiaalihuollituksen raporttisarja n:o 9/1985. Helsinki 1985. 117 s. + liitteet.
SNECK, Timo, Kaupunkien tulevaisuus skenaariomuodossa. Kaupunkipalvelututkimus, osa 2. Suomen kaupunkiliiton julkaisu C 74. Lahti 1985. 135 s.
Teollisuuden ulkoiset rahoituslähteet 1985. Teollisuuden keskusliitto. Helsinki 1985. 146 s.
TOLKKI-NIKKONEN, Mirja, Kun ei odota ei kärsi, kun ei vaadi ei paljon pety. Yksilön elämänsä kaaren kriittiset vaiheet. Acta Universitatis Tamperensis, SER. A, VOL. 191. Tampere 1985. 142 s.
Turun ja Porin lääni vuonna 2000. Alueellinen kehittämissuunnitelma. Turun ja Porin lääninhallitus 1985. 85 s.
Turun ja Porin läänin pienen ja keskisuuren teollisuuden asema ja kehittämis edellytykset. Turun ja Porin läänin Teollisuustoimikunta, julkaisu n:o 6. Turku 1983. 188 s. + liitteet.
Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat työvoimapiireittäin ja ammattiryhmittäin vuosina 1961-1984. TVM, Tilastotiedote 1985:5. Työvoimaministeriö, Suunnitteluosasto. Helsinki 1985. 130 s.
WEIJOLA, Varpu, Kolmas sektori työn ja työllisyyden näkökulmasta. Työvoimaministeriö, Suunnitteluosasto, Työvoimapolitiittisia tutkimuksia n:o 52. Helsinki 1985. 141 s.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN VALTUUSKUNTA
THE COUNCIL OF THE INSTITUTE OF MIGRATION
1985

Kunniapuheenjohtaja prof. Jorma Pohjanpalo
 Puheenjohtaja prof. Vilho Niitemaa

Ministeriöt	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Opetusministeriö	Hall.siht. Fredrik Forsberg	Kultt.siht. Raija Kallinen
Työvoimaministeriö	Kansliapääll. Taisto Heikkilä	Os.pääll. Holger Quick
Ulkoasiainministeriö	Toim.pääll. Alec Aalto	Jaostopääll. Tatu Tuohikorpi
Julkiset yhteisöt		
Turun kaupunki	Ap.kaup.joht. Pentti Lahti	FL Christer Hummelstedt
Korkeakoulut		
Helsingin yliopisto	Prof. Lars Huldén	Prof. Yrjö Blomstedt
Joensuun yliopisto	Prof. Veijo Saloheimo	FT Pekka Hirvonen
Jyväskylän yliopisto	Ap.prof. Erkki Lehtinen	Dos. Toivo Nygård
Oulun yliopisto	Prof. Uuno Varjo	Prof. Kyösti Julku
Tampereen yliopisto	Ap.prof. Olli Kultalahti	Vs.yliopett. Pekka Rissanen
Turun yliopisto	Prof. Terho Pulkkinen	Dos. Jorma Kytömäki
Vaasan korkeakoulu	Vs.prof. Kauko Mikkonen	Ap.prof. Tarmo Koskinen
Åbo Akademi	Prof. Bill Widén	Prof. Sune Jungar
Vapaat yhteisöt ja järjestöt		
Kirkon ulkomaanasiain toimikunta	Tutk.lait.joht. Harri Heino	Pääsiht. Jaakko Launikari
Mannerheimin Lastensuojeluliitto	Kanslianeuvos Pekka Heimo	Järj.joht. Alpo Kyllönen
Pohjola-Norden Yhdistys ry.	OTL Jaakko Koskimies	Ap.joht. Markku Kosola
Samfundet folkhälsan i		
Svenska Finland rf.	Prof. Ole Wasz-Höckert	Joht. Per-Erik Isaksson
Seutusuunnittelun Keskusliitto	Rakennusneuvos Raimo Narjus	Tutk.pääll. Timo Sinisalo
Suomalaisuuden Liitto	YM Jukka-Pekka Lappalainen	FK Eeva-Maija Närhi
Suomen Nuorisoin Liitto	Liikkeenjoht. Esko V. Koskelin	Koulunjoht. Antti Lehtinen
Suomen Väestötieteen Yhd. ry.	FL Altti Majava	VTT Mikko A. Salo
Suomi-Amerikka Yhd. Liitto	Puh.joht. Lauri Pöyhönen	Toim.joht. Hannu Kärävä
Suomi-Seura ry.	Prof. Kalevi Rikkinen	Toim.joht. Osmo Kalliala
Svenska Finlands Folktings-		
fullmäktige	Ap.prof. Tom Sandlund	Hall.joht. Roger Broo
Turun yliopistosäätiö	Toim.joht. Juhani Leppä	Joht. Reino Vuorinen
Unioni Naisasiainliitto Suomessa	Yritt. Merja Dyrendahl-Nyblin	Psyk. Seija Karppinen
Varsinais-Suomen Maakuntaliitto	Ap.toim.joht. Kauno Lehto	Toim.joht. Perttu Koillinen
Väestöliitto	Prof. Aarno Strömmer	Toim.joht. Jouko Hulkko
Ruotsissa olevat		
Immigrant-Institutet (Borås)	Joht. Miguel Benito	Annikki Nikula-Benito
Ruotsin Suomalaisseurojen		
Keskusliitto	FM Markku Peura	Matti J. Korhonen

SIIRTOLAIUUSINSTITUUTIN JULKAISUT PUBLICATIONS OF THE INSTITUTE OF MIGRATION

- A 1 Koivukangas, Olavi: Suomalainen siirtolaisuus Australiaan toisen maailmansodan jälkeen. Kokkola 1975, 262 s.
- A 2 Virtaranta, Pertti: Amerikansuomen sanakirja. (in press).
- A 3 Kaihama, Maija-Liisa (toim.): Ulkomaalaisuus-kongressin 27.-28.6.1975 esitelmät ja puheenvuorot. Jyväskylän Kesä - Jyväskylä Arts Festival 24.6.-3.7.1975. Turku 1975, 104 s.
- A 4 Koivukangas, Olavi, Narjus, Raimo ja Silvola, Sakari (toim.): Muuttoliikesymposium 1975. Esitelmät ja keskustelut. Ruissalo kongressihotelli, Turku 20.-21.11.1975. Vaasa 1976, 186 s.
- A 5 Jäykkä, Eva ja Kaihama, Maija-Liisa (toim.): USA:n 200-vuotisjuhlaseminaari 1976, esitelmät ja tunti-suunnitelmat. Ruissalo kongressihotelli, Turku 2.-3.6.1977. Turku 1977, 148 s.
- A 6 Sundsten, Taru: Amerikansuomalainen työväenteatteri ja näytelmäkirjallisuus vuosina 1900-39. (English Summary: Finnish-American Workers' Theater and Dramaliterature 1900-39). Vaasa 1977, 104 s.
- A 7 Munter, Arja (toim.): Ruotsiin muuton ongelmat. Ruotsin siirtolaisuuden seminaari 4.-5.5.1978. Esitelmät ja keskustelut. Vaasa 1979, 247 s.
- A 8 Koivukangas, Olavi, Lindström, Kai ja Narjus, Raimo (toim.): Muuttoliikesymposium 1980. Hotelli Rantasipi, Turku 19.-20.11.1980. Esitelmät ja keskustelut. Turku 1982, 402 s.
- A 9 Korkiasaari, Jouni: Ruotsista Suomeen vuosina 1980-81 palanneet. Turku 1983, 289 s.
- A 10 Juntunen, Alpo: Suomalaisen karkottaminen Siperiaan autonomian aikana ja karkotetut Siperiassa. Helsinki 1983, 314 s. + liitteet.
- A 11 Söderling, Iimo: Maassamuutto ja muuttovirrat - vuosina 1977 kunnasta toiseen muuttaneiden elinolosuhdetutkimus. Turku 1983, 429 s.
- A 12 Jaakkola, Magdalena: Ruotsinsuomalaisten etninen järjestäytyminen. Turku 1983, 130 s.
- B 1 Widén, Bill: Korpbor i Amerika. Åbo 1975, 197 s.
- B 2 Wester, Holger: Innovationer i befolkningsrörligheten. En studie av spridningsförlopp i befolkningsrörligheten utgående från Petalax socken i Österbotten. Stockholm 1977, 221 s.
- C 1 Kero, Reino: Migration from Finland to North America in the Years between the United States Civil War and the First World War. Reprint of Annales Universitatis Turkuensis Ser. B. - Tom. 130, Turku 1974. Vammala 1974, 260 p.
- C 2 Koivukangas, Olavi: Scandinavian Immigration and Settlement in Australia before World War II. Kokkola 1974, 333 p.
- C 3 Karni, Michael G., Kaups, Matti E. and Ollila, Douglas J. (eds.): The Finnish Experience in the Western Great Lakes Region: New Perspectives. Vammala 1975, 232 p.
- C 4 Kostiaainen, Auvo: The Forging of Finnish-American Communism, 1917-1924. A Study in Ethnic Radicalism. Turku 1978, 225 p.
- C 5 Virtanen, Keijo: Settlement or Return: Finnish Emigrants (1880-1930) in the International Overseas Return Migration Movement. Forssa 1979, 275 p.
- C 6 Pilli, Arja: The Finnish-language Press in Canada, 1901-1939. A Study in the History of Ethnic Journalism. Turku 1982, 320 p.
- C 7 Koivukangas, Olavi (ed.): Scandinavian Emigration to Australia and New Zealand Project. Proceedings of a Symposium Feb. 17-19, 1982, Turku, Finland. Turku 1983, 138 p.

Erikoisjulkaisut / Special Publications

- Niitemaa, Vilho, Saukkonen, Jussi, Aaltio, Tauri ja Koivukangas, Olavi (eds.): Old Friends - Strong Ties, the Finnish Contribution to the Growth of the USA. USA:n 200-vuotisjuhla-julkaisu. Vaasa 1976, 349 pages.
- Koivukangas, Olavi ja Toivonen, Simo: Suomen siirtolaisuuden ja maassamuuton bibliografia. A Bibliography on Finnish Emigration and Internal Migration. Turku 1978, 228 s.
- Koivukangas, Olavi (red./toim.): Utvandringen från Finland til Sverige genom tiderne. Siirtolaisuus Suomesta Ruotsiin kautta aikojen. Turku 1980, 100 s.
- Kaihama, Maija-Liisa (toim./red.): Suomalaiset Jäätmeren rannoilla. Finnene ved Nordishavets strender. Kveniseminaari 9.-10.10.1980 Rovaniemellä. Kveneseminarer i Rovaniemi 9.-10.6.1980. Turku 1982, 235 s.

Tutkimuksia - Forskningsrapporter - Research Reports

- No 1 Munter, Arja: Muuttoliike ja viihtyvyys läntisellä Uudella maalla. Turku 1983, 63 s.
- No 2 Siirtolaisuuden ja maassamuuton tutkimus. Suomen muuttoliikkeiden pääpiirteet sekä selvitys tutkimustilanteesta ja tarpeesta. Turku 1984, 101 s.
- No 3 Muuttoliikelta koskeva tutkimuspoliittinen ohjelma. Turku 1985, 23 s.

Aikakauslehti/Quarterly

Siirtolaisuus-Migration. Ilmestyy neljä kertaa vuodessa. (Tidskriften Siirtolaisuus-Migration utgives fyra gånger per ett år).